

DE KLEWANG

WEEKBLAD VOOR DE
TROEPEN OP SUMATRA

No. 3

Uitgave :
Dienst voor Legercontacten - Medan.
Serdangweg, Troepencommando.
telef. Mili 24.

Redactie :
Kapt. A. Wortman
Vdg. J. Kremer
Sgt. B. Burger
Sgt. R. L. Meijer.
Fotoredactie Sgt. T. Loomans

DE LANDING bij GLONDONG

Er wordt eventjes gelost!

Enige tientallen meters verderop in Westelijke richting vind ik het „hoofdkwartier-bruggehoofd“, waar een verbindingsman druk bezig is met het aanleggen van een telefoonlijn. Er brandt al een petroleumlamp en in een hoek zitten een paar „gevangenen“ op de grond te beven als een riet.....

De kapitein snort ergens buiten met zijn jeep rond, maar komt zichtbaar teleurgesteld met „niks“ terug. Zijn mannen hebben intussen stelling genomen aan de kampongstrand en het enige informatie-materiaal zijn de drie of vier bewoners van de kampong, die een patrouille in een huis onder de vloer heeft ontdekt. Ze vertellen, dat een negental T.N.I.-militairen daags tevoren de bevolking heeft aangeraden de benen maar te nemen, waartoe zij zelf het voorbeeld gaven, door met de meeste spoed aan hun knieën te trekken. Veel meer nieuws doe ik verder ook al niet op, zodat ik maar eens weer op het strand ga kijken, waar het een en al bedrijvigheid is. Hier wordt midden in de nacht gewerkt door de strandploeg en ...hoe!

Een tot hoofdkwartier ingericht voertuig staat aan de smalle bosrand, en van hieruit geeft de strandcommandant, eerst „mondeling“ maar al heel spoedig door middel van een machtige „beachmaster“ zijn bevelen. Het is bijna niet te beschrijven in welk een tempo er die eerste uren wordt gewerkt. In een minimum van tijd staat een „aanlooplicht“ overeind: twee palen, elk met een licht van verschillende kleur, één hoog, het andere laag. Op de L.T. die moet „landen“ manoeuvreert men zodanig dat de beide lichten precies boven elkaar zijn, m.a.w. het schip bevindt zich juist in het verlengde van beide palen en kan dus veilig „stranden“. Ik geloof, dat het vertellen van dit alles langer heeft geduurd, dan het beloop zelf, want vóór je het weet, staat de eerste ponton op het strand en rollen de wagens met strandmatten en ander materiaal van boord.

In een ongelooflijk snel tempo wordt er nu gewerkt, om de naderende L.T.'s zo spoedig mogelijk leeg te krijgen. Het ene aanlooplicht na het andere verrijst en het is raar maar waar: de L.T.'s moeten aldra met de hulp van een paar flikkerende zaklantaarns op het strand lopen, omdat de „merklijnen-ploeg“, zoals de groep heet, die voor deze merkpalen zorgt, er niet tegen kan werken!

Er worden strandmatten bij tientallen tegelijk aangedragen. Op drie,

vier verschillende plaatsen worden deze „wegen“ aangelegd die voeren naar twee doorvoerplaatsen door het geboste heen, naar de grote weg.

Reeds rollen de eerste wagens van boord en een kapitein van de M.P. met zijn mannen hebben aan het eerstvolgende anderhalf uur de handen vol met het regelen van dit nachtelijk verkeer.

Ja, slechts anderhalf uur is er nodig om zes L.T.'s te lossen! Je moet er zelf bij zijn geweest om dit te kunnen begrijpen. Met de regelmaat van een klok komt het rijdend en het geniemateriaal uit de open „L.T.-bek“. Infanterie, huzaren van Boreel, genie van de K.L., alles loopt vlot als op een parade. Een paar bulldozers staan links en rechts van de „L.T.“ Gereed om, als er maar even iets hapert, een handje te helpen. Een enkele keer gebeurt het, dat een jeepje teveel water binnenkrijgt of dat het

Het hoofdartikel van deze week voert u eens niet door Sumatra's dreven, maar naar de marinelandingsplaats nabij Glondong in Java. De marinecorrespondent Wim Dussel, schrijver van de bekende „hekluchtjes“ in „de wapenbroeder“, vertelt hoe de mariniers een opgegeven taak aanpakken.....

even niet kan verwerken, maar dan gaat het weer verder, totdat om even vóór twaalfen die nacht al het materiaal van boord is. Ik kom juist terug van een kijkje op de weg, waar de diverse colonnes staan opgesteld, als ik de M.T.C.S. een woordje van dank hoor spreken aan allen, die aan deze vlotte lossing hebben meegewerkt en een driewerf „hoera“ gaat op voor een luitenant die vandaag zijn verjaardag viert!

Maar nog is het werk niet klaar. De pontons moeten nu tot een kade worden geformeerd om straks, tegen de morgen, de L.S.T.'s die niet zo maar op het strand kunnen lopen, gelegenheid te geven hun lading te lossen. De commando-wagen wordt met de beachmaster installatie daartoe een paar honderd meter verderop naar het westen verplaatst en nadat intussen de eerste colonne meer dan een half uur eerder dan verwacht was in zijn opmarsrichting is kunnen vertrekken, wordt door de A.T.D.-mannen de ponton-kade in gereedheid gebracht, een karwei dat de hele nacht duurt. Maar dan, als het duister begint te wijken, zo tegen half zes in de morgen, komt de eerste L.S.T. aanstomen. De kade is klaar: ook deze schepen kunnen nu gelost worden!

En dat gebeurt ook. Het duurt de hele verdere dag, vóór alle L.S.T.'s gelost zijn en ook nu, de

volgende dag, is het nog steeds een gaan en komen aan de plotseling tot havenstad gebombardeerde strandkampong. Wanneer bulldozerdrivers slapen weet ik niet, ik geloof nooit. Ze zijn tenminste nu weer bezig met het strandterrein uit te breiden, ze maken „even“ een paar stukjes terrein vlak, waarop straks de tenten zullen worden opgezet. De drukte en het geroezemoes zijn hier niet van de lucht. Dag en nacht brommen en grommen motoren en het straatje, waar al het verkeer door moet, is doorlopend één stofwolk.

Ik heb mijn intrek genomen in een der armzalige kampong-huisjes. We slapen op baleh-baleh's en eten bij de genie van de landmacht, die kans zag de eerste avond voor ons allen een potje „warm“ klaar te maken.

En juist, nu op het ogenblik de rest van mijn onderdeel aan de wal stapte, hoor ik dat ik verder kan gaan. De jeep staat al klaar, alles is ingepakt. Dus vooruit maar weer, en maar afwachten.....

NEDERLANDSE BIJDRAGE TOT VERDEDIGING VAN WEST-EUROPA

drie divisies

Maarschalk Montgomery bracht als hoofd van de gezamenlijke West-Europese strijdkrachten in de tweede helft van Januari een oriënterend bezoek aan Nederland. Hij wees daarbij op de indertijd door Nederland aangegane verplichtingen, voortvloeiende uit de militaire verbintenissen. Monty stelde de eis, dat Nederland vóór 1952, drie divisies beschikbaar zou stellen, één brigade parachutisten, gepantserde eenheden en enkele eskadrons vliegtuigen.

Tevens werd de financiële kant van deze aangelegenheid besproken.

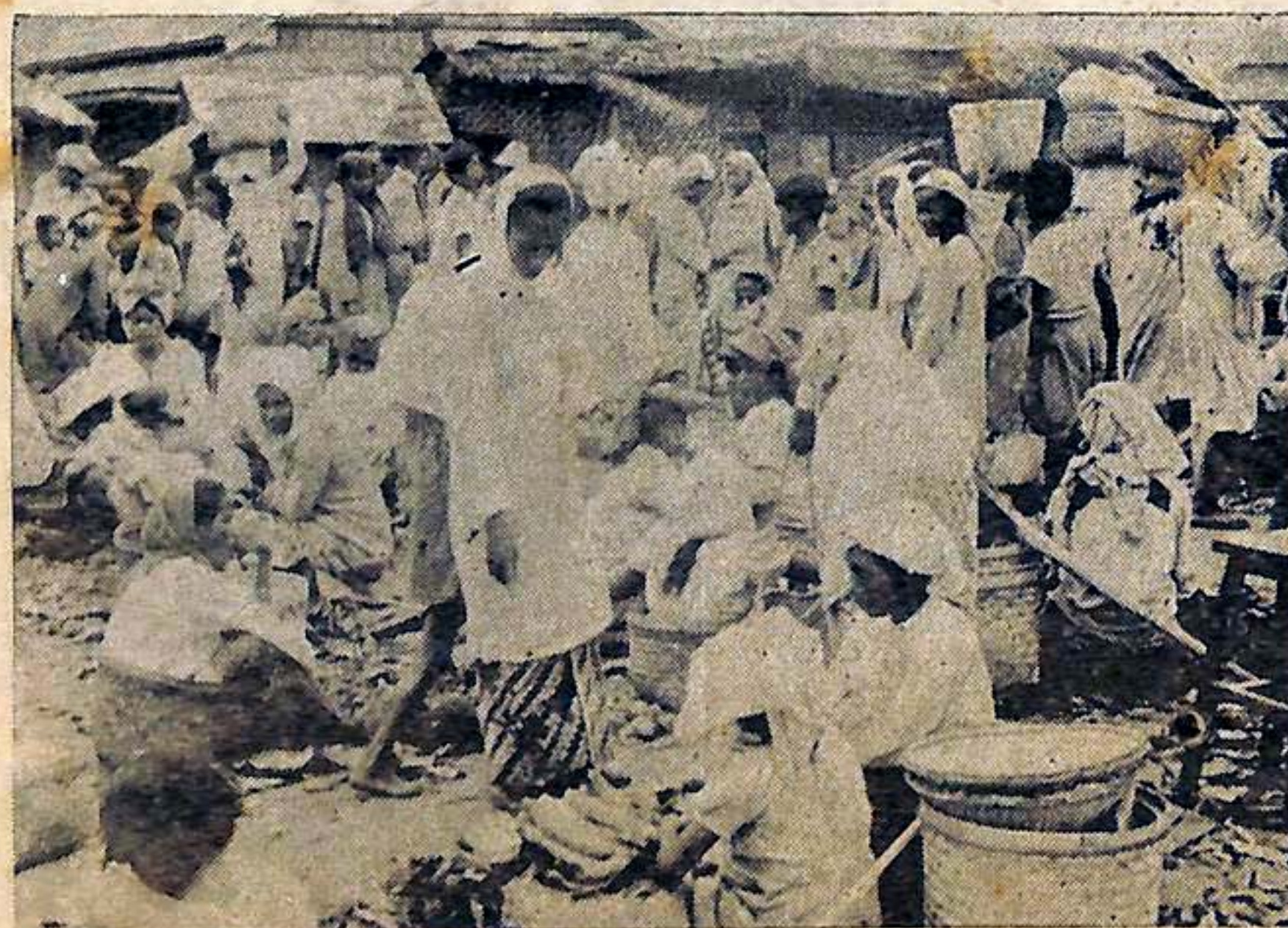
De Nederlandse legerleiding deelde tijdens deze besprekingen mede, dat er zich in Indonesië 85.000 man K.L. en Kon. Marine en 34.000 man KNIL bevinden. Verder deelde de legerleiding mede, dat het in haar bedoeling lag, om dit jaar de 7 December divisie en de 2-de divisie, in totaal 40.000 man, te repatriëren.

In verband met deze besprekingen gingen de geruchten, al zou de terugkerende 1e en 2e divisie dan in Holland worden ingeschakeld in het kader van de eergenoemde richtlijnen. Een officiële woordvoerder verklaarde pertinent, dat dit niet het geval zou zijn.

Een marine verhaal van Wim Dussel

warer te diep is. Dan rukken de beide bulldozers aan en werpen „even“ een dijkje ervoor..... vooruit maar weer en de strandcommandant geeft rustig maar zijn aanwijzingen door de overal verstaanbare „beachmaster“.

Zo nu en dan moet er even worden gewacht met lossen, omdat men het verkeer naar de grote weg wel eens

Een kijkje op de passie in een plaatsje alwaar enige dagen, nadat mariniers het stadje hadden bevrijd, een zelfs voor de bewoners haast ongekende bedrijvigheid heerste

DE WEG TERUG

Het was een merkwaardige gewaarwording, om die lange moelzame weg nog eens terug te gaan. Een weg, die toen leidde naar een onbekend doel, waarvan wij alleen de naam wisten; een weg met gevaren, die wij slechts vermoedden, maar niet kenden. Die weg waren wij opgegaan, in de regen, de hand aan het wapen; in het donker met een kilometerslange infanterie-colonne. Wij loerden links en rechts de verlaten duistere kampongs in en wij voelden overal ogen, die ons gadesloegen. Wij zijn die weg afgesneld, leunend over de rand van een drietonner of in een gevechtswagen, tot wij dat doel bereikt hadden: Kediri.

Daar hebben wij zo goed mogelijk Kerstmis gevierd. Onze Chinese gastheer klopte ons op de schouder en schonk ons borrels in — wij hadden hem diezelfde morgen bevrijd — met ons drieën mochten wij slapen in zijn enorm bed, voor het eerst sinds dagen weer op een matras.

De weg terug.....

Wat bij de opmars uitgestorven en verlaten was, daar heerste na die paar dagen alweer de drukte van het dagelijkse leven. De kampongpassars, die wij op de terugweg passeerden, zijn weer vol met kopers en verkopers, aan de warongs langs de weg zitten dorstige pikolansjouwers, de pikolan vleugellam naast zich, ze lachen breed tegen ons en groeten ons opgewekt. De sawahterrassen liggen tegen de berghellingen en het landvolk is druk bezig met de groene padi. Ze staan er gebogen over hun rijkdom, reusachtige hoofddoeken om het hoofd gewikkeld tegen de brandende zon. Met een trage beweging heffen zij zich op als wij langs komen met de colonne; een enkele maakt een armzwaai, de anderen gaan weer naarstig door: de rijst is belangrijker dan een toevallig passerende colonne. Zij weten, dat zij daarvan niets te duchten hebben.

Héla, is dat de plaats niet waar we dat brenvuur kregen? Waarachtig, daar in die greppel heb ik gelegen. Nu ziet deze plaats er zo gewoontjes uit. Er zit een soldaat in panterpak gekheid te maken met een paar kinderen, die zijn hele hebben en houden willen bewonderen. Wat verderop staat nog zo'n stelletje blote jochies, de duimen in de lucht en de monden wijd open! „Tabeeeeeeh toeaaaaan, rokok éééééééé.....” ze tollen over elkaar heen als we een pakje „Escorte” uit de wagen gooiën. Er staat een eenzame „sweet seventeen” langs de weg, ze tracht zuur te kijken: verbeeld je, lachen als er zoveel mannen langs komen....., maar voor onze drietonner voorbij is loopt ze al lachend weg en er gaat een daverend gejuich op uit de wagens.

In een sado, in de bocht van de weg zitten vier Javaanse vrouwen, kennelijk van hoge stand. En op het moment, dat wij er voorbij rijden, nijken zij met zulk een fijn en vorstelijk gebaar, dat ik mijn uitbundige armzwaai plotseling inhoud en onwillekeurig een correct militair saluut breng..... Zo ging het bijna de gehele weg door, maar er waren ook stukken waar het nog doods en uitgestorven was. Want waar de uiteengeslagen benden nog rondzwerven, daar blijven de mensen weg: ze keren pas terug als de terreur en het brandschatten de kop is ingedrukt. Wij zullen zorgen dat dit spoedig gebeurt.

Constructieve Arbeid

Toen de Nederlandse troepen in een snelle opmars de demarcatielijn overschreden en het Zuid Asahanse op Sumatra's Oostkust binnentrokken, vonden zij een grenzeloze ellende onder de bevolking. Nu de ergste angst van de bevolking voor de terreur van de republikeinse strijdkrachten begint te wijken dank zij de aanwezigheid van de Nederlandse troepen, komen de tongen wat los en werd het mogelijk iets meer van de lotgevallen der bevolking te weten te komen. Samengevat leveren hun verhalen het volgende beeld: Slecht betaald, gevoed en slecht afgericht, bovendien onvoldoende bewapend, in militaire zin althans, maar toch altijd nog goed genoeg om de bevolking te intimideren, stroopten gewapende benden de districten af waarin zij opereerden, infiltreerden op het door Nederland gecontroleerde gebied, waar zij dit nodig vonden, of bevochten eenvoudig elkaar zoals in oude tijden.

Wie de grootste mond had, was meester en wie het geraffineerdste kon organiseren, werd generaal. In het Zuid-Asahanse opereerde een Javaanse majoor met zijn Laskar bende. Deze beruchte majoor stoorde zich niet in het minst aan de bevelen uit Djokja, maar trok als een moderne roofridder door zijn gebied; zijn troebel water, waarin het goed vissen was. Hij lachte om de van overheidswege aangestelde bestuursambtenaren en liet deze, als zij het hem al te lastig maakten, eenvoudig arresteren. Hij vaardigde zelf zijn orders uit en van zijn hand zijn de bevelen, dat bij een Nederlandse „aggressie” de verschroeide-aarde-politiek moest worden toegepast. Een systeem, waarbij de Nederlandse opmars slechts geringe vertraging ondervond, doch waarbij de burgerbevolking veel leed werd gedaan. De bevolking, die, voorzover zij niet dienstig was aan de benden van de oorlogsherren, eenvoud-

dig aan haar lot werd overgelaten en verstoken bleef van distributie van voeding en kleding en van geneesmiddelen, die op sommige plaatsen toch in ruime mate aanwezig waren. Letterlijk alles was alleen en uitsluitend bestemd voor deze kliek machtswellustigen die hun spel van desorganisatie tot in de perfectie speelden. En intussen zonk de bevolking dieper en dieper in het verstikkende moeras.....

Geen wonder dus, dat de bevolking blij is. In enkele afgelegen gebieden, waar nog verstrooide laskars moeten rondzwerven, neemt de kampongbevolking soms nog een afwachterende houding aan. De vrees voor represaille maatregelen der laskars is hierbij de grootste factor.

In de gebieden, waar militairen zijn en de bevolking kennis heeft gemaakt met onze jongens en hun bedoelingen begrijpt, helpt een ieder gaarne mede aan de opbouw. Bij de weg reparaties, herstellingen van bruggen, overal kan men de bewoners mede zien helpen. De ondernemingsarbeiders keren weer bij de administrateurs. De passars worden weer druk bezocht en de ruilhandel gaat weer gewoon door. Sneller dan een jaar geleden keert de bevolking terug en sneller gaat ook de opbouw.

Door bemiddeling van economische zaken wordt uit het V.M.F. (Voedingsmiddelenfonds) aan de mensen die medewerken, hoe dan ook en waar dan ook, rijst verstrekt. Koelies, baboes, djongos, allemaal kunnen zij een gedeelte van hun salaris in rijst uitbetaald krijgen. Dit is een enorme

verrassing voor mensen, die jarenlang slecht zijn gevoed en praktisch geen rijst hebben gegeten. Dolblij gaan zij des avonds met hun verdiende geld en hun 450 gram bras naar huis.

Met man en macht wordt aan het herstel van de wegen gewerkt en dat de genie hierbij een leeuwenandeel heeft, behoeft geen betoog. Op de ondernemingen, waar stafpersoneel reeds de eerste dagen was aangekomen, wordt ook al intensief gewerkt om de productie weer voortgang te doen vinden en overal vindt men de drang tot wederopbouw.

Al zeer spoedig was er een telefoonverbinding, rechtsreeks van Rantau Prapat met Medan en van de eerste dag der bezetting af, was het al mogelijk om treinen van Medan uit naar Rantau Prapat en terug te doen rijden. De treinen rijden normaal naar Kisaran heen en terug en van Kisaran af tot Rantau Prapat is een voorlopige treinregeling tot stand gekomen waardoor het mogelijk is gemaakt dat Maandag, Woensdag en Vrijdag een trein uit Kisaran naar Rantau Prapat vertrekt en Dinsdag, Donderdag en Zaterdag een trein van Rantau Prapat uit naar Kisaran met aansluiting op Medan.

Uiteraard is dit militair verkeer, want het gebied is voorlopig nog gesloten tot het economisch leven wat op gang is gekomen. Het stadsbeeld van de grotere steden, zoals bijvoorbeeld Rantau Prapat, is rustig. De politiemannen van de republiek, voor zover deze samen wensen te werken met de Negara-politie excerceren en doen reeds stadsdiensten en zo werken allen wederom samen om tesa-men uit de impasse te geraken.

Kr.

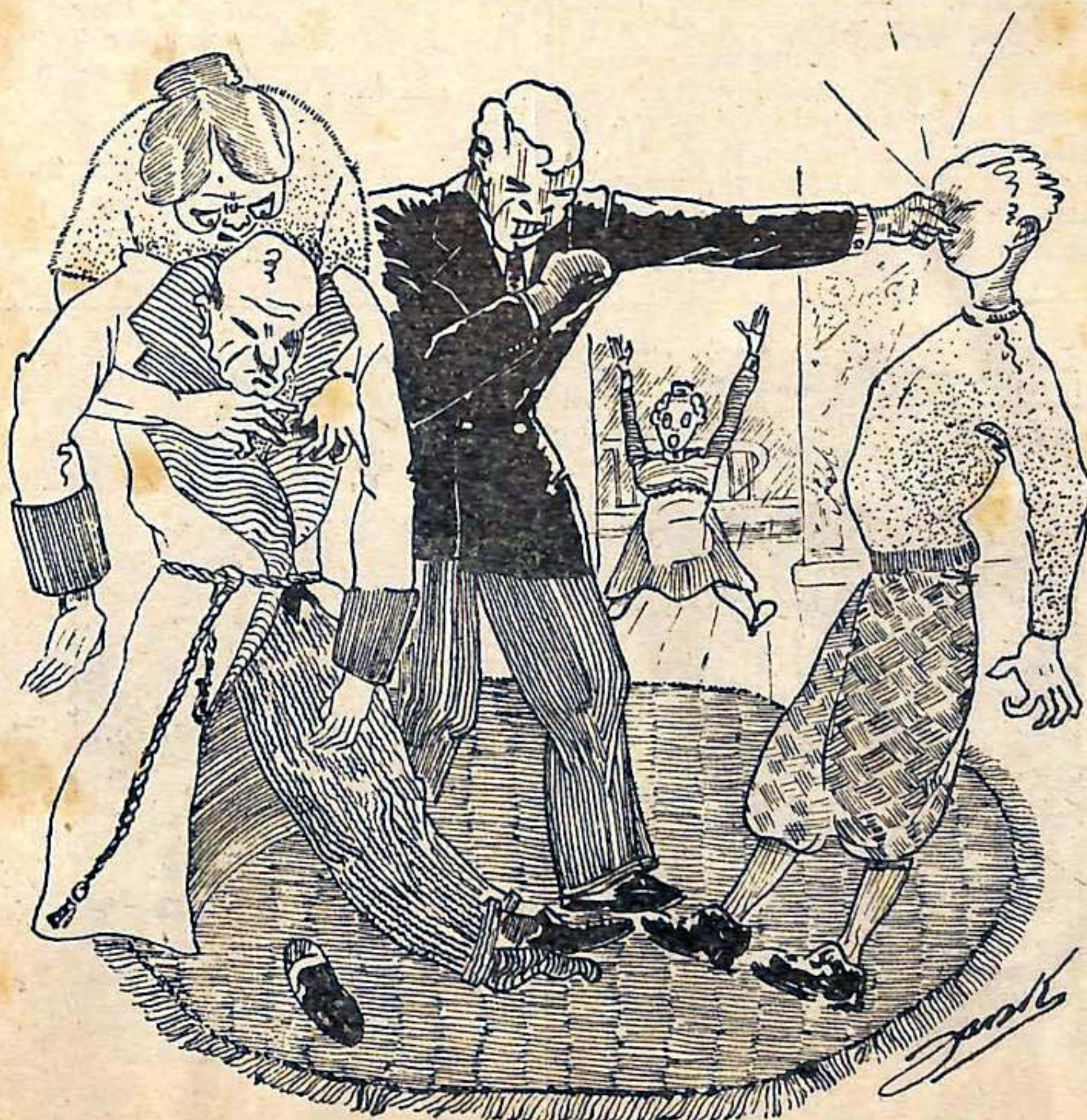
IN DJAMBI WORDT HET WEER NORMAAL

De stad Djambi is weer een en al bedrijvigheid. De werkwillegheid van de bevolking is groot, vooral omdat een deel van het loon in rijst wordt

betaald. De bosrijke omgeving leent zich niet voor rijstbouw en tijdens het republikeinse bewind was dit volksvoedsel tot een luxe geworden. In de stad kon men zich die luxe veelal nog wel veroorloven, omdat er goed werd verdiend met de handel op Singapore, maar de voedselvoorziening in de buitenkampongs liet veel te wensen over. Het inleveren van wapens en munitie wordt door de Nederlandse militaire autoriteiten beloond met geld of rijst en het gevolg is, dat grote aantallen wapens van allerlei soorten en merken worden ingeleverd. Zo kwam op het vliegveld Paalmerah dezer dagen een vrouw aansjouwen met een Vickers mitrailleur op haar rug en mortierbommen in haar slendang. Het bleek, dat zij met deze last bijna drie kilometer had gesjouwd, om wat rijst te verdienen.

Bij de pacificatie wordt vooral van de autochthone Djambise bevolking veel medewerking ondervonden. De raddraaiers blijken namelijk in de meeste gevallen van elders gekomen republikeinen te zijn, die tot ergernis van de Djambiërs in hun stad de eerste viool speelden. De resident, Raden Kartopati, kreeg steeds weer van dergelijke autoriteiten op zijn dak, die hem op de vingers kwamen kijken. Deze resident was ook reeds vóór de oorlog verbonden aan het BB en trachtte althans nog iets van orde en regel in de bestuurszaken te handhaven hetgeen hem het wantrouwen van de republikeinse potverteerders bezorgde. Vooral de Padangers, die naar het welvarende Djambi waren gezwermd als bijen naar de honing, maakten zich bij de bevolking gehaat.

Na Twee Jaar

Moe: „Hè Pa, doe nou niet zo vervelend nu Jan juist zo gezellig over Indië vertelt.”

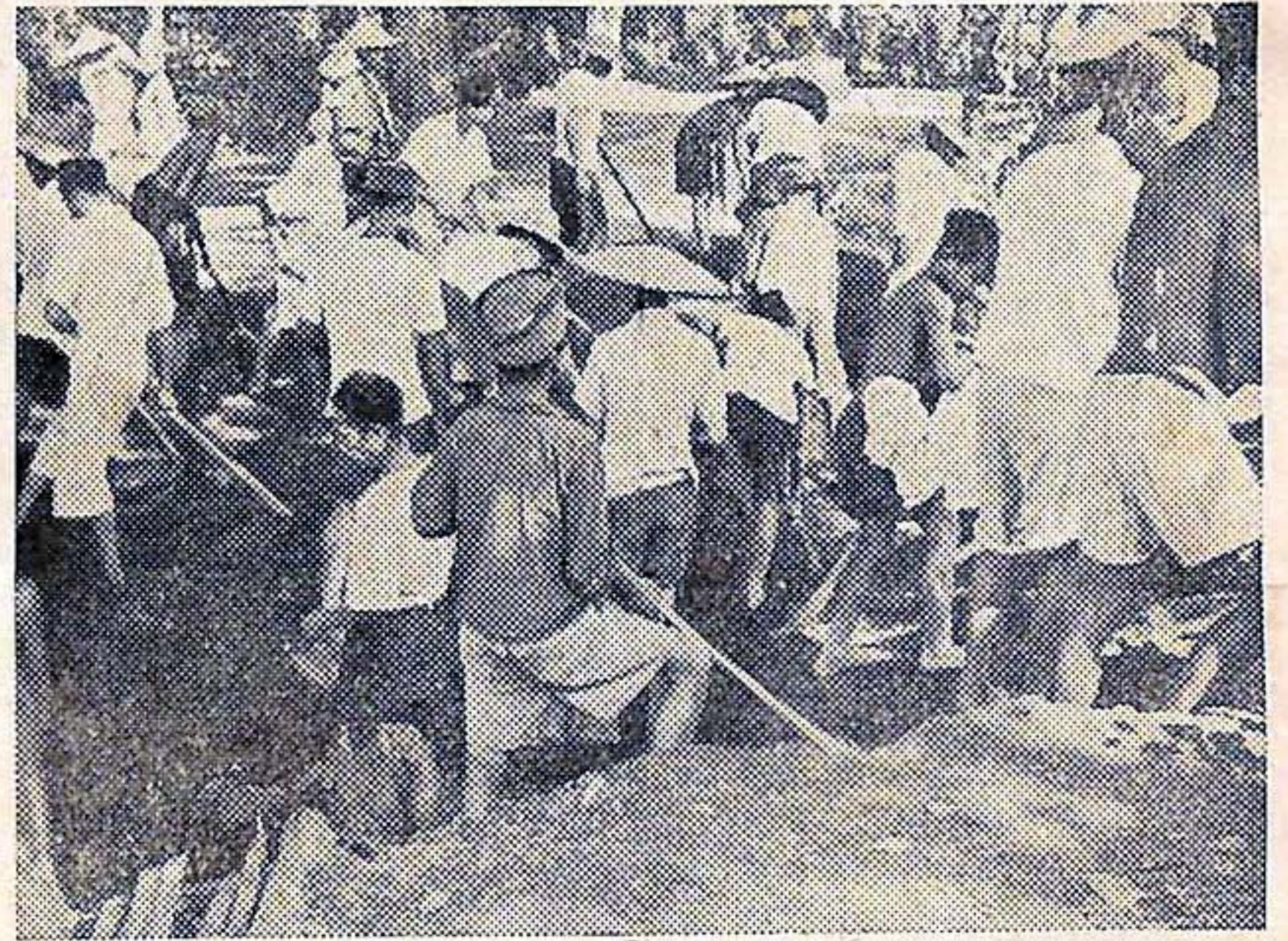

Aangezien de militaire autoriteiten het leven van 2000 Chinese inwoners te Sragi (26 km. van Solo) niet durfden garanderen, werden al deze mensen met militaire trucks tijdelijk naar Solo geëvacueerd. Ook de Hollandse jongens hielpen aan deze evacuatie vrijwillig mee.

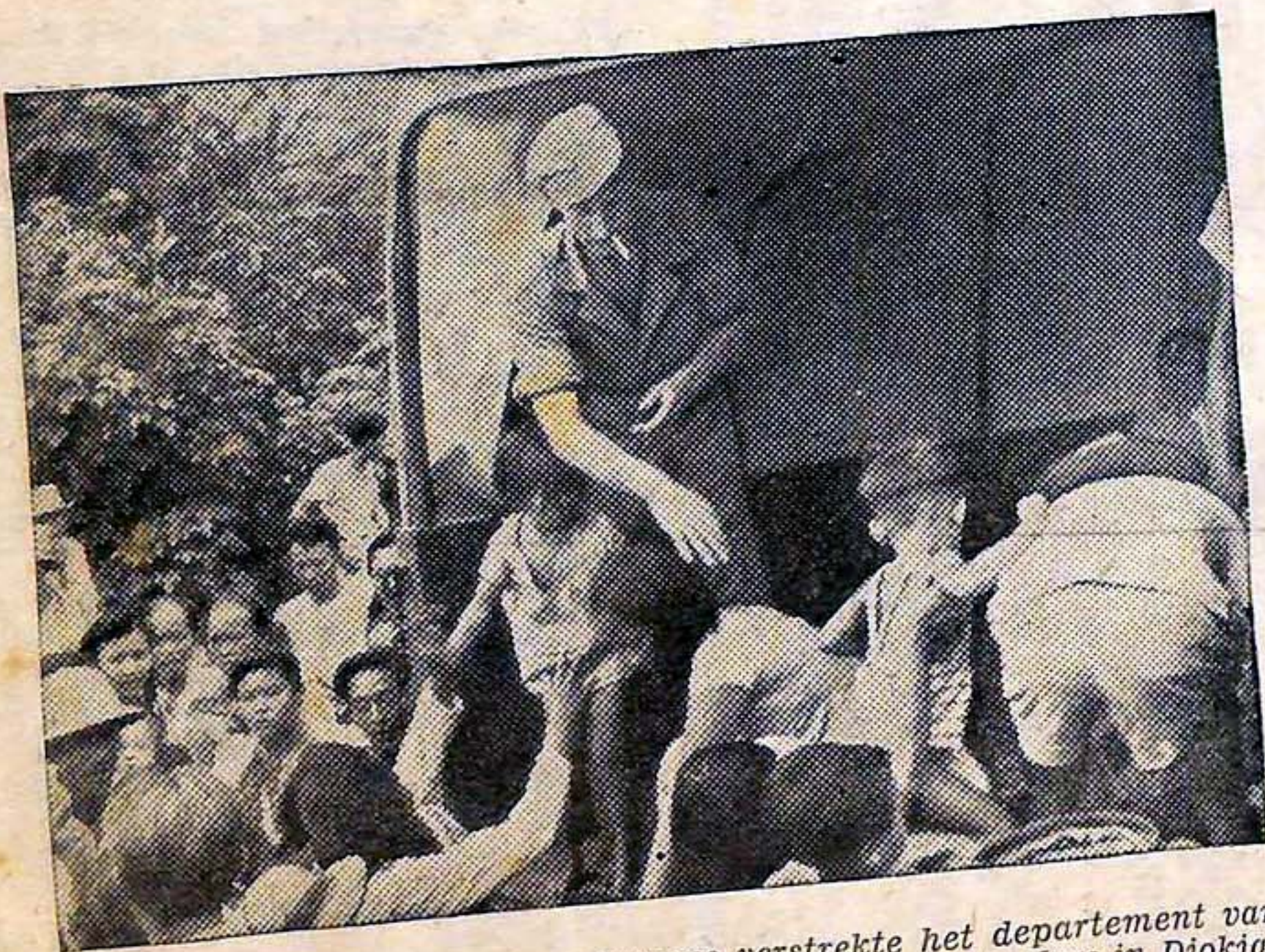
FLITSEN LANGS DE OPMARSWEG

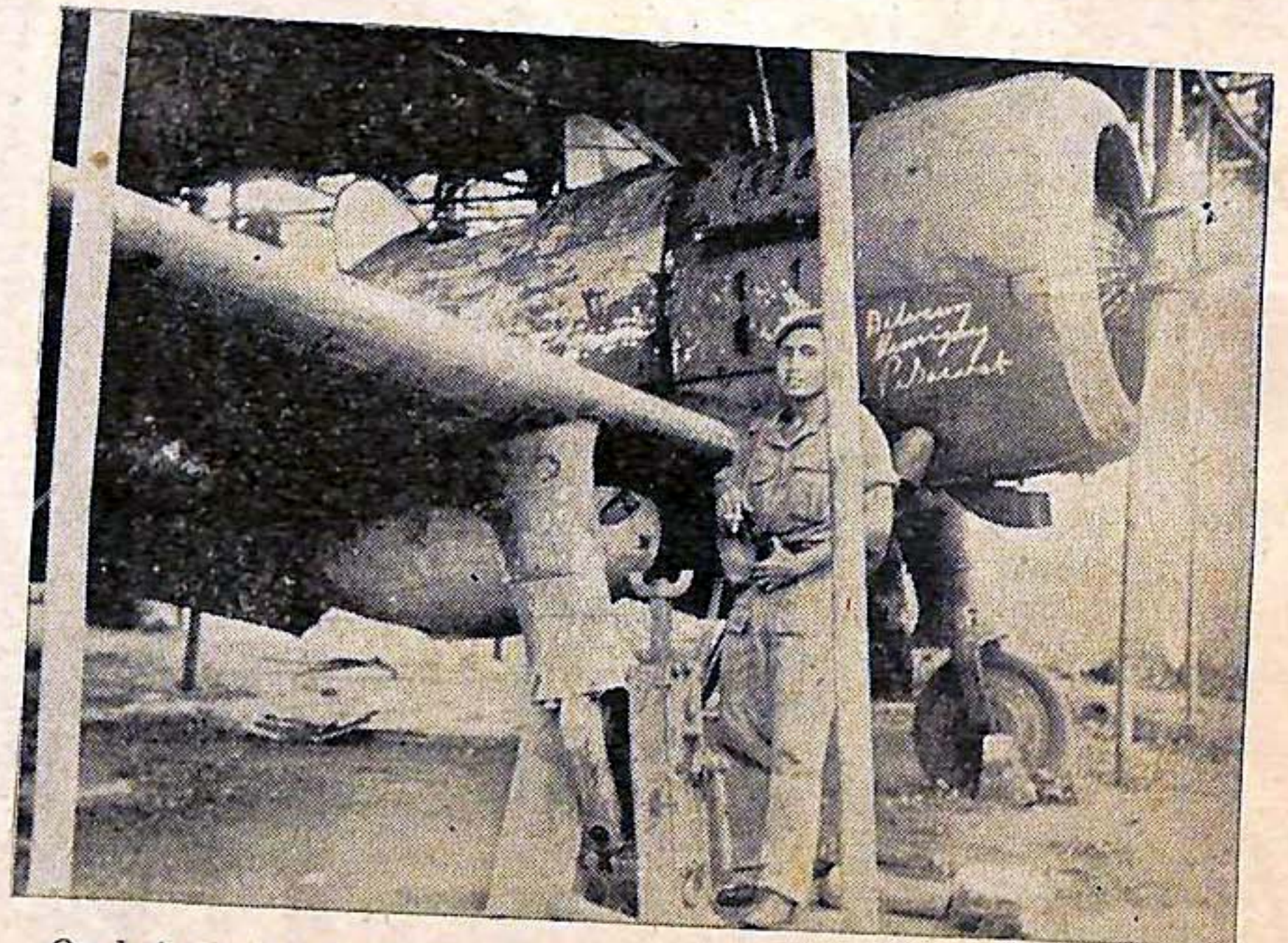
Grijp wat je grijpen kunt is hier de stelregel van de Indonesische bevolking in Kediri, die grote belangstelling blijkt te hebben voor de Nederlandse stroobiljetten.

Op de weg tussen Malang en Toeren hebben de rampokkers tankvallen gegraven. Bij de komst van de Nederlandse troepen bood de bevolking vrijwillig hun diensten aan om deze tankvallen te dichten.

Met medewerking van onze jongens verstrekte het departement van sociale zaken nieuwe kleding aan de Indische Nederlanders in Djokja, waarvan er nog een circa 2.000 in deze plaats werden aangetroffen.

Op het door de Nederlanders aangelegde vliegveld in Telok Betoeng (Sumatra) troffen de soldaten bij de bezetting ervan, een door de Japanners achtergelaten jager aan. Kennelijk hebben de republikeinen ermee willen leren vliegen want het werd in zwaar gehavende toestand aangetroffen.

IN DJAMBI WORDT HET WEER NORMAAL

(vervolg van pag. 2).

In de stad zelf waren de gezondheidstoestand en de kledingverzorging redelijk, in het ziekenhuis — voor de oorlog een militair hospitaal — werden enkele uitgemergelde malariepatiënten aangetroffen maar het aantal ziekten viel in het algemeen mee. De hygiëne in het ziekenhuis was echter onvoldoende. De achtergebleven republikeinse artsen gaven als toelichting, dat het zo moeilijk was geweest, aan textiel te komen. Het ziekenhuis ontving geen textiel-distributie en de prijzen op de vrije markt waren buitensporig hoog.

Bovendien was de medische dienst wat geldmiddelen betreft, misdeeld, aangezien „alleen wij artsen en enkele intellectuelen het nut van geneeskundige verzorging inzagen.”

In de haven van Djambi liggen enkele schepen met goederen uit Singapore. De kapiteins willen graag lossen, maar de Chinezen beschikken op het ogenblik niet over voldoende contanten. Waarschijnlijk zullen zij een lening opnemen bij het B.B. Het Sumatraanse Origeld ligt bij hoopjes op straat en hier en daar ook nog wat Japans geld. Sommige kleine schepjes in de haven zijn genummerd. Als zo'n vaartuigje het nummer 60 heeft, betekent dit, dat er 60 ton rubber voor is betaald, is het nummer 100, dan zijn er 100 ton rubber voor gegeven, vertelde de resident. De Chinezen te Singapore betaalden nauwelijks 1/5 van de marktwaarde voor de geëxporteerde rubber en verrijkten zich aldus ten koste van Indonesië's nationale welvaart. Maar daar bekommerde zich niemand om.

De mensen die niet op een of andere wijze bij de handel betrokken waren, hadden een armoedig bestaan. Er waren veel bedelaars. Weliswaar bestond er een soort republikeins armbestuur, maar de leider daarvan deed ten eigen bate zaakjes met de voor armlastigen bestemde rijst. De omgeving van de stad is rijk aan rubbertuinen. Er werd voortdurend rubber getapt maar aan het onderhoud van de tuinen werd verder niets gedaan, zodat ze thans in een zeer verwaarloosde toestand verkeren.

Ook de Chinzen, die door de handel op Singapore mooie winsten maakten, zijn niettemin verheugd, dat nu orderlijker omstandigheden zijn weer-gekeerd. Tegenover deze grote winsten stond namelijk het nadeel, dat de republikeinse overheid allerlei leveranties liet verrichten tegen door haarzelf bepaalde prijzen, terwijl de handelaren veelal thans nog op betaling wachten. Bovendien was het gebruikelijk, dat tegen de avond militair- en politiepersoneel kwam vorderen wat het nodig meende te hebben. De hoogste commandant ter plaatse, een kolonel, achtte het beneden zijn waardigheid om hieraan mee te doen, maar wilde toch geen schade lijden, terwille van die waardigheid, en liet daarom anderen voor hem vorderen. En thans is men alweer

gewend aan de nieuwe toestand. De mensen doen hun werk, de militairen zijn hier op dezelfde wijze geïnstalleerd als in andere garnizoenen. Zij hebben hun veldpost en hun welfare, doen hun werk of wandelen wat door de straten. Bij de plaatselijk militair commandant is het een komen en gaan van mensen die hun diensten komen aanbieden, die een rampokker

of saboteur komen melden, of die komen informeren hoe het staat met het pensioen, dat ze sinds het uitbreken van de oorlog in 1942 niet meer hebben ontvangen.

Op het vliegveld Paalmerah voert de B.P.M. met haar eigen Dakota materiaal aan voor het werk op de olieterreinen, dat ook alweer met kracht is ter hand genomen. Zo herneemt het leven zijn normale loop en de voormalige republikeinse resident, die weer in zijn grote ambts-woning zetelt, vindt het alleen maar jammer dat dit niet al een paar jaar eerder is gebeurd.

BEZOEK AAN SIDIKALANG

„Kijk, dat is nu een jeep!”

In het noordelijke gedeelte van Tapanoei, niet ver van de grens van de vroegere residentie Oostkust van Sumatra, ligt het bergstadje SIDIKALANG. Het ligt in een welvarende streek en het genoot voor de oorlog met Japan meer dan lokale bekendheid, omdat er vrij veel koffie werd verhandeld.

Om er te komen dient men een prachtige weg te volgen langs het Tobameer, welke op verschillende plaatsen schitterende uitzichten biedt op deze wijde waterplas. De weg stijgt geleidelijk tot een hoogte van ongeveer 1800 meter en gaat dwars door de zogenaamde Dairi-landen, een complex van gronden waarop een — helaas mislukte — proef is genomen met klein-landbouw voor Europeanen.

Wat verder lag een prachtige ste-nen brug over een brede rivier en dan was het nog maar enkele kilometers tot Sidikalang. Zo was het vroeger...

Maar toen de Nederlandse troepen omstreeks Kerstmis 1948 deze schitterende route volgden, bleek de bovenstaande beschrijving maar ten dele juist. Want de prachtige stenen brug was er niet meer, zelfs geen houten oeververbinding, alleen maar een met onstuimig geweld stromende rivier. Die stenen brug was een juweeltje van bouwkunst geweest en zij was in de loop van vele maanden tot stand gekomen. Toen kwamen de Jappen en dezelfde Hollanders, die deze brug gebouwd hadden, bliezen haar op. Nu was er niets meer. Maar een brug moest er komen en dus bouwde de Genie er een, een Baily brug met een overspanning van 62 meter, in evenveel dagen als voor de stenen brug m a a n d e n waren gebruikt. Een knap stukje werk.

De infanterie kon echter zelfs zo-lang niet wachten en dus trok zij 7 km bovenstrooms de rivier over en bezette na een geforceerde mars Sidikalang, zonder tegenstand. Hoewel dit tegen de avond gebeurde was toch de eerste indruk dat het stadje er goed uitzag, maar het was er bar stil. Want de bevolking had het zekere voor het onzekere genomen en had tijdelijk haar toevlucht gezocht op de ladangs. Die nacht sliepen zwaar vermoeide Nederlandse jongens in hun doorweekte plunje in een schoolgebouw van een vrijwel totaal verlaten stadje.

Twee dagen later, als de gouden zon-nestralen het kleine stadje tussen de bergen bereiken, wekt zij behalve de Nederlandse jongens ook de voor een goed deel teruggekeerde bevolking. De veldprediker, Majoor H. de Moor uit Schiedam, bracht die dag een bezoek aan zijn teruggekeerde Batakse collega. Belangstellend informeerde de collega of de Duitsers al uit Amsterdam waren en hij vond het vreselijk dat men daar zo'n honger had geleden. Een andere in-woner meende, dat Malakka in communistische handen was gevallen en dat de rode heerscharen thans klaar stonden om Indonesië te bezetten.

Al spoedig werd het contact tussen de troepen en de bevolking meer algemeen en daarbij bleek, dat de bevolking praktisch niets wist van de laatste gebeurtenissen in Indonesië en daarbuiten. Toen een uit Medan meegebracht Maleis dagblad door een patrouille was opgehangen op een publicatiebord, toonden velen zich verbaasd over het feit dat Djokja was gevallen en Soekarno en Hatta reeds waren geïnterneerd. Een van de lezers wees naar een foto en zeide: „Kijk, dat is nu een jeep!”

Bij een wandeling door het stadje en de naaste omgeving, valt op dat alles zo schoon is. Er is vrijwel niets beschadigd of vernield en de straat-verlichting brandt normaal: de bioscoop zal over enkele dagen geopend worden. De stadswegen verkeren in vrij fatsoenlijke staat, hoewel het te zien is, dat er de laatste jaren niets meer aan gedaan is. Maar de constructie was blijkbaar zo solide dat de weinige wagens waarover men in de Republikeinse staat de beschikking had, de stadswegen niet kapot konden rijden.

Doordat de streek waarin Sidikalang is gelegen vrijwel selfsupporting is wat betreft de eerste levensbehoeften en er in feite een gesloten volkshuishouding bedreven werd, verkeren de bewoners in een mate van welstand die — in vergelijking met Zuid-Asahan — zeer hoog is.

Toch valt ook hier verval waar te nemen en een ontbreken van essentiële dingen. Zout b.v. was niet aanwezig

(Vervolg pag. 8)

Voor Vrijheid en Recht

In de periode van 26 December 1948 tot en met 1 Januari 1949 zijn de volgende militairen gesneuveld :

K. L.			
Soldaat	L. A. v. Spaendonck	Leg. No.	270118196
"	B. de Wit	"	280307000
Korporaal	C. v.d. Aarssen	"	260308005
Soldaat 1e. kl.	H. Kennedy	"	250412122
Korporaal	H. Bosman	"	250126075
Sergeant	M. de Ruiter	"	130409003
Huzaar	C. Ekeveld	"	270906071
Huzaar	L. M. v.d. Ree	"	270223181
Huzaar	J. H. G. Callaers	"	281106000
Huz. 1e. kl.	G. Vis	"	270626106
Sold. 1e. kl.	P. Th. M. v. Asten	"	251018184
Soldaat	P. J. v. Riel	"	260106075
Wmr.	M. J. Verstappen	"	251129102
Soldaat	R. Drewes	"	270908094
Sold. 1e. kl.	G. v. Baarlen	"	260626013
Korporaal	C. Vink	"	240113002
"	E. Beuving	"	260223005
Soldaat	C. Bakker	"	280402330
1e Luit.	P. J. A. M. de Neree	"	160318001
Korporaal	tot Babberish	"	271026070
Soldaat	J. Dousma	"	240510003
"	A. C. de Rooij	"	280423003
"	M. P. C. de Bruijn	"	170125002
Sergt. maj.	D. E. v.d. Vlist	"	280418151
Soldaat	P. Slomp	"	250927013
"	T. de Graaf	"	280224577
"	G. de Vos	"	241222005
"	P. B. Schoonveld	"	210515005
"	H. H. Jansen	"	

K. N. I. L.			
Amb. sld. Tkl. Inf.	J. Lewaherila	Leg. No.	K. 6463546
Man. sld. Tkl. Inf.	W. Palar	"	K. 346153
Amb. sld. Tkl. Inf.	W. Gerrits	"	K. 5462058
Jav. sld. Tkl. Inf.	Ngadio	"	K. 10467010
Jav. sld. Tkl. Inf.	Wijono	"	40399
Tim. sld. Ekl. Inf.	Ratupadja	"	K. 24712681
Tor. sld. Tkl. Inf.	Rante Danoen	"	16471
Jav. sld. Ekl.	Sanbardi	"	K. 74612645
Jav. sld. Tkl. Inf.	Senen	"	K. 9465700
Chin. sld. Tkl. Inf.	Ang Tjan Tjoei	"	K. 11466551
Snd. sld. Tkl. Inf.	Idi alias Achmat	"	31617
Jav. Kpl. Inf.	Paino	"	

alsmede 2 Indonesische militairen, waarvan de namen nog niet gepubliceerd kunnen worden, daar de familie nog niet op de hoogte kon worden gesteld.

Vermist worden van het K. N. I. L.

Eur. sld. Tkl. Inf.	H. J. F. van Holy	Leg. No.	K. 54714269
Chin. sld. Tkl.	Sie Hoo Tjwar.	"	K. 74719764

MILITAIRE AVOND H.B.S.

De militaire avond H.B.S. zal de lessen in de klassen 4 A en 5 A hervatten op Dinsdag, 1 Februari a.s. om 17.00 uur.

Het hoofd vormingscentrum
Medan
Maj. mr. R.F.E.M. ROMME.

Ter afwisseling:

Over verlieven en verloven

ervaringen van een fijnproever

GE zit op een bank in de Alameda, het centrale park van Mexico City, en luistert naar het concert van de militaire kapel. Plotseling valt u temidden van de honderden passerende wagens een schitterende Packard op, die stopt. Twee dames stappen er uit: een jeugdige en een oude. Zij wandelen rond de muzikant, passeren één keer, twee keer, drie keer, en verrast bemerkt ge, dat de schone, jonge dame u oplettend gadeslaat. De zesde keer laat zij haar zakdoek vallen, maar wanneer ge het geurig stuk kant hebt opgeraapt, ziet ge juist het portier van de Packard dichtvallen. Weg is uw donkere Mexicaanse.

De volgende avond zijt ge weer op de oude plaats aanwezig. Weer die Packard, weer de twee dames, die rond de muzikant wandelen. Maar de eerste keer, dat ze passeren, neemt ge uw hoed af, buigt en biedt haar het zakdoekje aan. Zij bloost, haar chaperonne kijkt de andere kant uit, en terwijl het orkest de ouverture van Aida speelt, wandelt ge met uw bekoorlijk gezelschap langs de muzikant, de oude als een waakhond drie stappen er achter.

De volgende dag komt zij weer (met haar waakhond) en accepteert een kopje koffie. De dag daarop verschijnt de waakhond alleen en stopt u een briefje in de hand. Een uitnodiging voor een tuinfeest, te geven door haar ouders, in de woning van uw dame. Ge gaat er hoopvol heen, in avondtoilet en met een ruiker bloemen in een cellofaan doos. Ge betreedt een verrukkelijk huis, wordt voorgesteld aan de ouders van de lieftallige dame en, als ge u buigt over de hand van uw nieuwe vriendin, glimlacht zij, knikt naar een zwartharige heer aan haar rechterzijde en zegt: „Mag ik u voorstellen: mijn echtgenoot!”

Enfin, ge schudt haar man de hand, biedt haar de bloemen aan: als ge niet helemaal over uw zenuwen heen bent, danst ge één keer met haar... en maakt dan, dat ge wegkomt.

Frankrijk.....

DE kennismaking geschiedt door een ongelukje. Of ze staat 25 minuten in de volle métro op uw tenen, of ze botst tegen u op, terwijl ze de bus wilt halen. In beide gevallen bent u het, die zich verontschuldigt. Dan gaat ge met haar op een terrasje zitten en maakt een afspraak voor 's avonds.

Komt ze niet, dan moet ge wachten tot er weer een dame op uw tenen staat. Komt ze wel, dan gaat ge bij voorbeeld met haar naar Chez Rose of Chez Louis, danst, drinkt koffie en apéritifs in Montparnasse en krijgt langzamerhand door, of het een ernstige zaak is of alleen maar een leuke avond. In het laatste geval zegt ze „merci” en „bonjour” en verdwijnt weer tussen de vijf miljoen bewoners van Parijs; in het eerste geval weet ge reeds hoe gelukkig of ongelukkig ze is, hoe haar verloofde haar in de steek heeft gelaten, kortom, haar hele levensgeschiedenis.

Nu dient ge uw eigen verhaal te vertellen, uw leeftijd uw ongelukkige liefdes en uw eenzaamheid. Voeg daar aan toe, dat ge een voorkeur hebt voor brunettes, of blondines — al naar gelang van haar haarkleur —

wel, dan zijt ge al een heel eind op streek!

Yoegoslavië

Ge arriveert in een afgelegen stadje in de Yoegoslavische vlakte. Uw motor weigert en ge zijt verplicht de nacht door te brengen in het enige hotel van de stad. Het gerucht van uw komst doet vliegensvlug de ronde en een uur later betreedt een krachtige man de rokerige koffiekamer, gaat naar uw tafeltje en vraagt of hij de grote eer mag hebben u voor het avondeten in zijn huis te nodigen.

Aangenaam verrast neemt ge het aan en wordt met de meeste eerbewijzen in zijn woning ontvangen. Ge maakt kennis met de ronde, goedhartige moeder, met Stanislav, de lange, zwijgzame zoon en Mariana, de zwartharige blauwogige, achttienjarige dochter.

Terwijl ge u door de vijf en twintig gangen van het diner heenslaat, bemerkt ge, dat Mariana haar ogen niet van u kan afhouden. Zij hangt aan uw lippen en ziet tot u op als tot een wonder uit een andere wereld.

Tijdens de koffie begint uw gastheer — een wijnhandelaar — u onbevangen uit te horen: hoe oud ge zijt, wat ge doet voor de kost, hoeveel ge verdient, waar ge woont en ten slotte of ge getrouwd zijt, vrijgezel of gescheiden.

Daarna begint hij over zijn eigen zaken. Die gaan goed. Zijn wijn wordt verkocht in Londen en New York; wat hij nodig heeft, is een vertegenwoordiger in die steden. Hij is bereid deze man financiële steun te bieden en desgewenst zijn Mariana aan hem uit te huwelijken.

Het hoge woord is er uit. Er is geen twijfel mogelijk. Om hem niet te beledigen, zegt ge, dat ge er over zult denken. En onder de vragende ogen van moeder en de schuchtere blik van Mariana neemt ge afscheid.

EN VERTEL ME EENS EERLIJK,
LIEVE: HEB JE JE IN JORDIË
NOOIT EENS OP ZIJWEGEN
BEGEVEN ?...

En zó in U.S.A.

IN de United States, flirt ge volgens vaste principes, beïnvloed door de hoog-culturele opvoeding der Hollywood-film. Noem de rossige juffrouw in de apotheek gewoon „honey” en zeg haar, dat haar mantelpak haar zit aangegoten als het velletje van een worst. Of ze zegt, dat ze je op je neus zal meppen als je nog eens zo'n gebbetje maakt, en dat is echt gemeend, of ze laat een oog dichtvallen en brengt haar ontwapenendste Greta Garbo-glimlach op de been. Wat het moment voor u is om te vragen of ze niet bang is, helemaal alleen door dat kleine New York te lopen en of het niet verstandiger is, dat ze met een knaap als u de hot swing in die daverende nachtclub in Greenwich Village gaat bekijken.

's Avonds acht rijdt ge voor in uw vier-cilinder Baby-Lincoln en vertelt haar meteen dat het een schande is, dat ze niet voor de film speelt U danst met haar en kijkt naar de show. Midden in een gezellige conversatie houdt ge op en zegt, met een glazige blik in uw ogen: „Luister baby. Voor we verder gaan, moet ik een

Het verhaal „Over Verlieven en Verloven”, een luchtig niemandalletje van de hand, van de Engelse journalist J.J. Lynx, wil geen handboek zijn over deze galante materie, doch wil eerder de ervaringen beschrijven van een fijnproever op dit gebied. Aangezien door de Dienst Wel-fare nog steeds geen cursus is georganiseerd op het gebied der galanterie en aanverwante artikelen, menen wij dat deze ervaringen zich in een welverdiende belangstelling zullen verheugen.

Om ook de herinneringen aan deze materie elastisch te houden.

bekentenis doen”, en zij: All right, boy, zeg wat je op je hart hebt” en neemt een mondvul adem en zegt dromerig: „Ik geloof, dat ik jou wel mag”.

Zij zal dan bekennen, dat ze misschien wel weg kan zijn van een vent als u, of misschien ook niet. Waarna ge de kellner zijn geld toewerpt, uw wagen uit de parkeerplaats haalt en een rit voorstelt in de romantische stilte van Central Park, om haar uw naam, adres, liefdes, leven, heden en verleden te vertellen.

Het is niet de terugkeer naar een middeleeuws soort zwarte kunst dat een (Amerikaanse) doctor de uitgepuffte adem van langeafstandsrenners „bijeengaat”. Hij mixt die adem zorgvuldig met bepaalde chemische stoffen en wil dan die cocktail weer in de longen van de sportsman brengen, waardoor deze laatste vlugger zou gaan lopen. De Daily Express vroeg zich af, of eerstdaags die menselijke machine de snelheid van het geluid niet zal overschrijden. Zó'n vaart zal het wel niet lopen.

De arbeiders, die in een kolenmijn in de Belgische Kongo aan de wanden groene kristallen aantreffen, zullen wel niet aan de mogelijkheid hebben gedacht, dat deze delfstof rijk is aan uranium. De nieuwe delfstof werd, omdat de plaatselijke laboratoria de stof niet konden identificeren, naar de Columbia universiteit in de V.S. gestuurd, alwaar de onderzoekers de aanwezigheid van uranium constateerden. Het kreeg de naam „Sengierite”, naar Edward Sengier, die de directeur is van de mijn waar het mineraal voor het eerst is ontdekt.

Het is misschien bekend, dat het menselijk oor slechts tussen de 16 en 18.000 trillingen per seconden kan opvangen (de laagste pianotoets geeft 27, de hoogste ongeveer 3500 per sec.) en men — in Amerika — met behulp van wisselstromen en kwartskristallen nu tot de 12.000.000 trillingen per seconde kan produceren. Geruime tijd gebruikte men in de praktijk al een bepaald trillingsgetal om melk, verbandgaas e.d. te steriliseren. Ook kan men wijn en kaas in korte tijd „beleggen” maken. Met de laatste gehouden proeven wist men nu ook door trillingen van een hoge frequentie, kikvorsen, muizen, ratten en zelfs katten te doden, binnen een straal van twintig meter.....

De sportieve genoegens van het voetballen blijven niet beperkt tot

het „sterke” geslacht. Ook het „sterkste” geslacht, de dames, doen mee. Welgeteld zes elftallen zijn in Melbourne geformeerd en dit stel potige jongedames — volgens de ooggetuigen — schijnen zich niet te ontdoen om behalve tegen de bal, ook tegen elkaars schenen te trappen. De scheidsrechter? Een man!

De V2 raketten met hun hoge snelle vlucht en de straaljagers, die de snelheidsgrenzen van het geluid overschreden en daardoor vanaf de grond ontreffbaar schenen, hebben deze „machtspositie” verloren. De beroemde Zweedse wapenfabrieken van Bofors zijn, door de ervaringen in de tweede wereldoorlog en na drie jaar experimenteren, er in geslaagd, een luchtdoelkanon te fabriceren, dat zeer nauwkeurig de snelle projectielen of vliegtuigen in het luchtruim kan volgen en door beschietingen, neer kan halen.

Alleen de atoombom lacht. Maar daar zijn ze ook al afweermiddelen voor aan het zoeken. Mits we tijd van leven hebben, horen we daar nog wel van.

BRUILOFTSLIED

Een onbejaarde en onbestorven wees
nam Jacobs hand en troonde hem naar
buiten,
toen vóór de morgenster verrees,
om ongemerkt haar deur nog af te
sluiten.

Maar buurman Kopzorg had geen oog
gesloten,
ook hij verrees, en gluurde door een
reet—
er kraakt een plank: vrouw Kopzorg
vaart verdrotten
omhoog, en zij is één die alles weet.

Was Jacob minder man van eer ge-
weest,
of meeder man een strikte omgangs-
vormen,
wij vierden heden hier geen bruilofts-
feest
tot zonnig naspel van verwoede
stormen.

J. H. JANSSEN Jr.

(uit mandril)

MALARIA EN PILLEN!!!!

HET SUMMUM:

één maal per week één pilletje

Nietwaar? Wij weten wat malaria is. Hebben het wel niet aan de lijve ondervonden maar zagen indertijd een tastbaar bewijs in de uitwerking ervan bij onze vriend Jan, die plotsklaps -natuurlijk op de dag vóór een gezellig avondje- beroerd werd, bleek, huiverde, kortom, intens ziek was. Wij herinnerden het voorval als was het de dag van gister. Hoe hij door de gezamenlijke bevolking van de „slaaptent” werd betast en beklopt, waarna hem werd geïnformeerd, wát hij precies in zijn milt voelde en wát in zijn hoofd. Middels „het handboek voor de soldaat” concludeerde men: malaria. De doc werd gehaald en o schrik, het wás malaria.

Inderdaad, we herinnerden ons dat beroerde voorval nog. Onze vriend Jan ging hospitaalwaarts, ondanks zijn jammer, dat hij in zijn omgeving nog nooit en zeker niet op zijn huid, zo'n muskiet had gezien met opgeheven lijf en staart in een hoek van 45 graden, -zoals in het handboek stond.

Maar, had de doc gevraagd, had hij wel eens pillen geslikt?

Pillen? Elke dag twee van die sof

APPEL

te Padangsidempoean

E NIGSZINS ongewoon klinken de commando's op dit middaguur in het pas door de Nederlandse troepen bezette Padangsidempoean, „Geef... acht”..... „rechts..... richten”..... Het is geen gewoonte bij een leger „te velde” veel of vaak commando's te gebruiken. Deze middag wordt hierop echter een uitzondering gemaakt, want vanmorgen is een onzer gesneuveld. Terwijl wij een zuiveringsactie ten zuiden van deze plaats uitvoerden tegen regelmatig terugkerende benden, die reeds verscheidene wandaden en brandstichtingen op hun geweten hebben, viel de Javaanse soldaat eerste klas RANOE door snijpervuur.

Hij is de eerste gesneuvelde uit onze groep, ondanks het feit, dat wij nu reeds drie weken in actie zijn. En ondanks het feit, dat sinds gisteren de actie's op Noord-Sumatra zijn gestaakt en slechts zuiveringen op kleinere schaal tegen de ordeverstoringen worden uitgevoerd.

Ranoe's kameraden hebben hem een waardige begrafenis bezorgd. Ofschoon er slechts weinig tijd voor was, hebben zij de prachtigste kransen en veldbouquetten vervaardigd. Zij hebben hem eigenhandig een graf gedolven op een afgezonderd plekje van het kerkhof te Padangsidempoean. Op hun eigen Mohammedaanse wijze hebben zij hun gesneuvelde strijdmakker aan de schoot van moeder aarde toevertrouwd. Met wie-rook, en in lappen gewikkeld. En de gehele compie heeft een handjevol aarde op zijn graf geworpen.

Veel is er niet gesproken op de begraafplaats. Slechts de commando's voor het vuurpeloton en de explosies van de schoten, die Ranoe zo bekend waren, vergezelden hem op zijn laatste tocht.

Het kerkhof is eenzaam en verlaten achtergebleven. Tussen de tjemarabomen rijst nu een nieuw ruw houten kruis, waarop met onhandige letters geschilderd staat:

„Jav. sold. ekl. Ranoe, gesneuveld 7 Januari 1949.....

dingen, die nergens toe dienden dan om je maag te bederven en oorsuizingen te krijgen?! Eén keer per week zou wat anders zijn, maar.....

Maar..... na dat voorval at de bevolking van de „tent” met overtuiging de pillen „die maagkwalen en oorsuizingen konden veroorzaken.” Wij aten ze ook. Onze vriend Jan ook.

Maar..... al moesten we zéér goed luisteren om de oorsuizingen te horen en al ging des ochtends alles vlot naar wens, de pillen lagen ons niet. Deze, waarschijnlijk in ons onderbewustzijn veroorzaakte antipathie, bleef hardnekkig nawerken en zelfs de zorgvuldige uitbalancerings van gegevens waaruit bleek, dat deze twee pillen het best om 07.15 uur, vlak voor het ontbijt moesten worden genuttigd, vermocht niet het besef te verzwakken, dat ze vies waren.

Nu is ons evenwicht wéér verstoord. We lazen in het hoekje van de Demon -zoals het soldatenblad in Palembang heet- dat Zuid Sumatra een primeur bezit. Daar krijgen de troepen eveneens pillen. Paludrine heet het echter. En dan: geen vieze smaak, geen oorsuizingen, geen gele huid, niets. En dan: slechts één pil per week! Wij lazen het aldus in het hoekje van de Demon, die nog wist te vertellen, dat het een uitvinding van de laatste jaren was. Uit Amerika natuurlijk. En het is superieur ten opzichte van kinine of atebine.....

Wij dachten na. Kwamen tot het besef -onder andere- dat dit de pil moest zijn. Ons verantwoordelijk-

MEDEDELING

Men verzoekt ons de aandacht te willen vestigen op de naar Medan overgebrachte stoffelijke overschotten van in de oorlog tegen Japan gesneuvelde of in Singapore en Malakka overleden militairen. Zij liggen tot medio Februari 1949 geopenbaard in de Chapelle Ardente op het aldaar in aanleg zijnde ereveld aan de Padang Boelanweg. Dagelijks geopend van 09.00 tot 12.00 uur. De lijst met namen der geopenbaarde overschotten is ter inzage aanwezig.

heidsbesef zei ons, dat onze lezers het moesten weten. En ook, dat die lezers wel zouden willen weten wanneer die wondere pil ook in Deli zou worden ingevoerd.

Dies belden wij direct iemand op, die dagelijks met pillen smijt. Maar nauwelijks hadden wij het woordpaludrine in onze mond, of de heer v.d. Brug, de opgebelde, zei: „Hoeveel moet je er hebben? Er staat een heel flesje voor me op tafel.” Wij impliceerden omslachtig de gegevens uit het hoekje van de Demon.

„Nou,” zei de heer v.d. Brug, „is ons allang bekend hoor! Of ze zo goed zijn moet nog worden uitgemakt. Tenslotte reageert de een anders dan de andere. Hier komen ze voorlopig nog niet. In Holland zijn ze oergoedkoop, maar hier kost één pil één kwartje! Te duur dus.”

Jammer, 't is te duur. Maar dat is iets wat kan veranderen. De pil is er, tenminste. Wij zijn -ietwat- jaloers op de troepen die in de richting van Palembang opstuiven.

Eén maal per week!

A-e

dat keizer Hirohito niet als oorlogsmisdadiger vervolgd zal worden;

dat Siam niet naar de Aziatische conferentie in New Dehli zal gaan, daar zij nog steeds vriendschappelijke betrekkingen met Nederland onderhoudt;

dat men in Djocja in een goedang eventjes 114.000 tubes regie-opium en vele kisten ruwe opium aangetroffen heeft.

dat Z.K.H. Prins Bernhard tot commissaris der K.L.M. werd benoemd;

dat Kees Vorrink bij een vliegongeval zwaar doch niet dodelijk werd gewond;

dat een wolkbreuk tienduizenden dakloos maakte in Batavia;

dat Montgomery in Nederland was teneinde onze bijdrage in de West-Europese verdediging te verzekeren;

dat niet de eerste en tweede divisie zullen worden gebruikt om naar Duitsland te worden gezonden teneinde onze bijdrage te ver- tegenwoordigen;

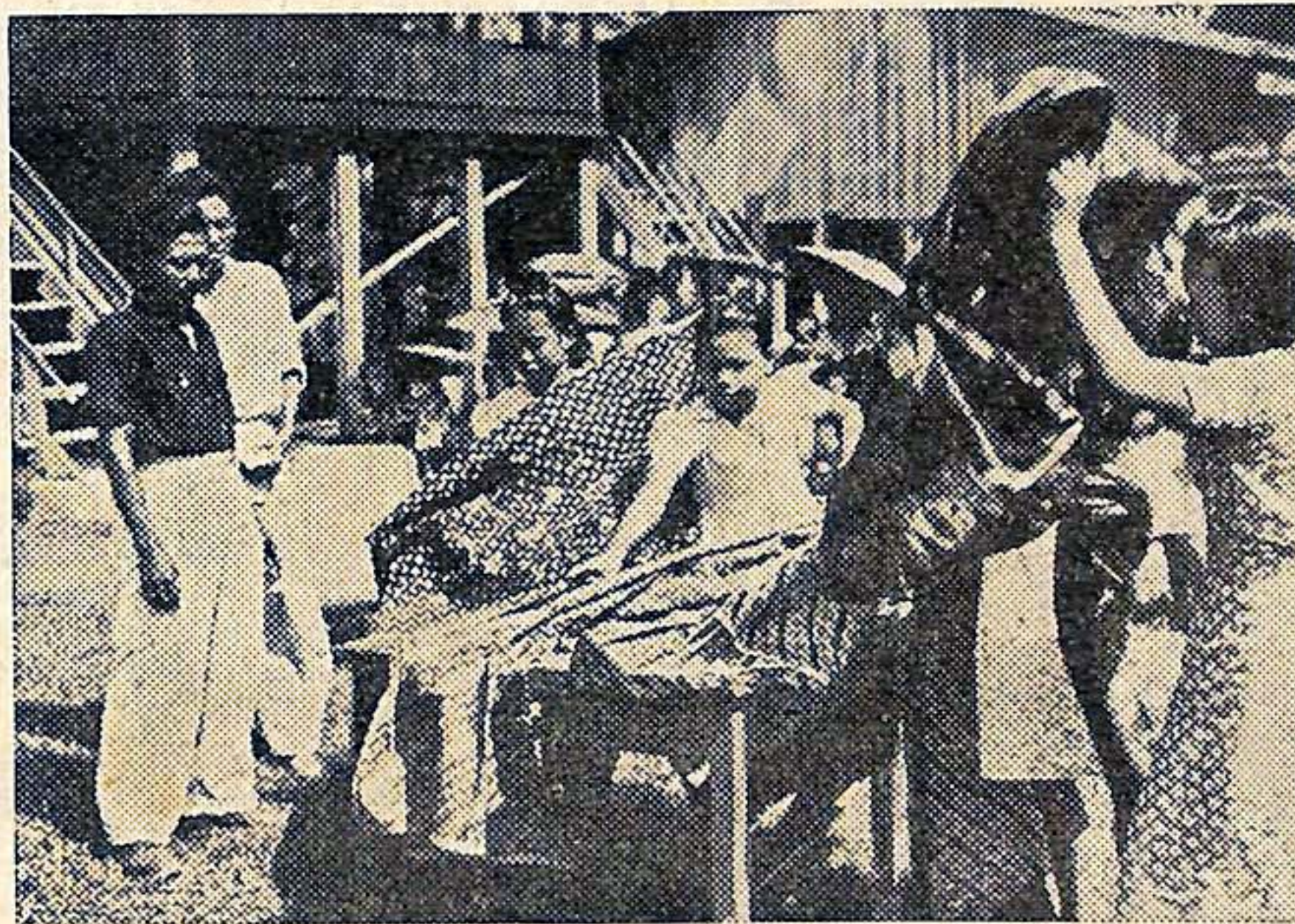
dat de Waalbrug bij Nijmegen niet gered werd door Jan van Hoof, die om dat feit vier jaar lang als nationale held werd geëerd, doch dat de Duitsers deze brug opzettelijk spaarden teneinde daaroverheen een tegenaanval in te zetten;

dat niettemin Jan van Hoof zeer veel ander dapper en goed verzetswerk heeft verricht.

dat tegen Joseph Schreider, die tijdens de oorlog leider van de Duitse contra-spionage in Nederland was, 15 jaar is geëist.

dat het op 29 Januari Chinees nieuwjaar is en wij also de Chinese lezers een prettig nieuwjaar wensen...

—

KINDERFEEST IN BEZET GEBIED

Mannen van KL en KNIL organiseerden in Oelak Patjeh in Zuid Sumatra op de 26ste December een groot kinderfeest. Uit eigen middelen hadden de militairen prijzen en lekkernijen beschikbaar gesteld.

De foto hierboven laat een snapshot zien van een wedstrijd voor toekomstige huismoedertjes. Een doos geurige ge-laatspoeder werd beschikbaar gesteld voor diegene, die het eerst een kain netjes opgevouwen heeft.

De foto beneden: Hollandse spritsen B. H. zijn voor elke gast beschikbaar!

HET WONDER DER MUZIEK

Herinnert u zich nog de tijd toen u pas leerde zingen? Wat klonken die eerste stappen op het pad der muziek stuntelig nietwaar? Al vergeten zegt u? Maar dan herinnert u zich zeker nog wel de mislukte eerste pogingen van één of andere kleine peuter bij het zingen van zijn eerste schoolversje. Is het ook niet volkomen begrijpelijk, dat zo'n klein mensje het lastig heeft? De herinnering aan de loeiende luchtslarmsirenes doet ons beseffen, dat er oneindig veel toonhoogten zijn. De keuze van de enig juiste toon daaruit moet ook wel zeer moeilijk zijn.

Is het niet vreemd wonderlijk, dat overal waar de mens zich uit in muzikale tonen of dit nu gebeurt in het hartje van Afrika dan wel op de verspreide eilanden der Stille Zuidzee, of in het beschaafde Europa — dezelfde toonsafstanden en daardoor aan elkaar frappant verwante toonladders de basis vormen.

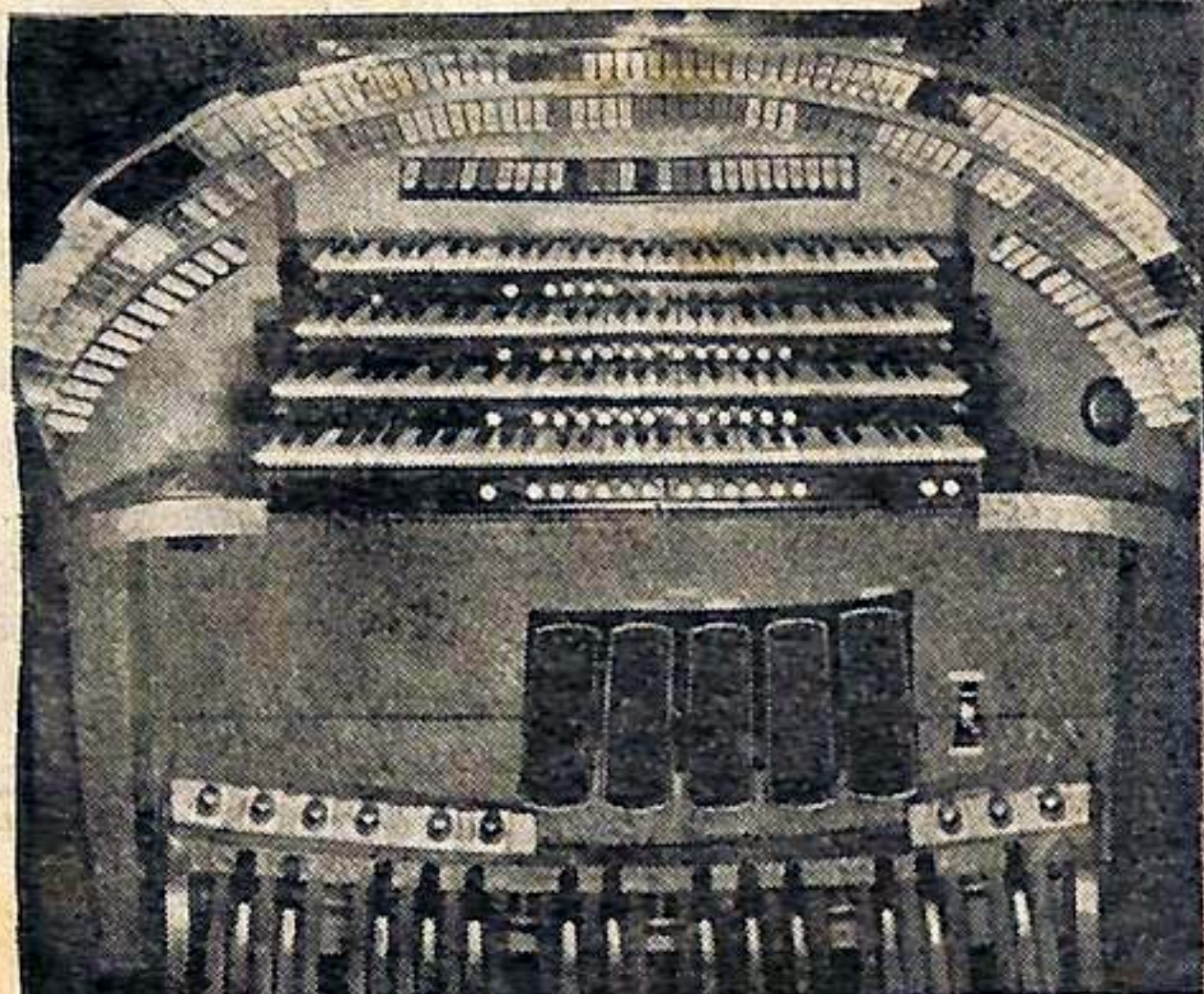
Men is in het algemeen weinig geneigd zich deze vraag te stellen. Er zijn nu eenmaal van die dingen, waarbij men niet pleegt stil te staan, die men accepteert als een vaag besefte vanzelfsprekendheid.....

En toch, nu wij in een land zijn, waarvan wij weten, dat het een zeer oude cultuur heeft, waar de muziek altijd al een heel belangrijke rol heeft gespeeld, wil ons deze opvallende ondergrond van alle muziek minder toevallig gaan schijnen. Dit is het begin van het besef, dat er een diepere oorzaak is, die alle muziek, waar dan ook ontstaan of gebracht, aan elkaar verwant doet zijn.

Zeker past het in het kader van deze radiopagina om de oorzaak dezer verwantschap eens nader te beschouwen. Want al is het dan ook niet nodig voor een bewust beleven van muziek als kunst, om begrip te hebben van de natuurlijke ondergrond ervan, het zal zeer zeker de eerbied voor het verschijnsel muziek, waarmee Moeder Natuur elk van ons van tijd tot tijd van binnen zo oneindig rijk kan malijk, met goed recht kunnen vergroten.

De meest elementaire factor, die een opeenvolging van tonen maakt tot muziek, is de aantrekkelijkheid, die er schuilt in het horen van bepaalde opeenvolgende tonen, die door hun verschil in toonhoogte een zeker beleven in ons wakker roepen, een beleven, dat wordt gekarakteriseerd door de grootte van de toonsafstand (interval). Tot een vloeiend geheel verbinden zich de afzonderlijke gewaarwordingen, de muzikale gedachte. Hoe suggestief de ban van zulk een „gedachte” kan zijn, weten wij allen bij ondervinding.

Bij ervaring weet ook ieder, dat niet alle tonen het vermogen hebben

dat intense gevoel van aangenaamheid in ons te wekken.

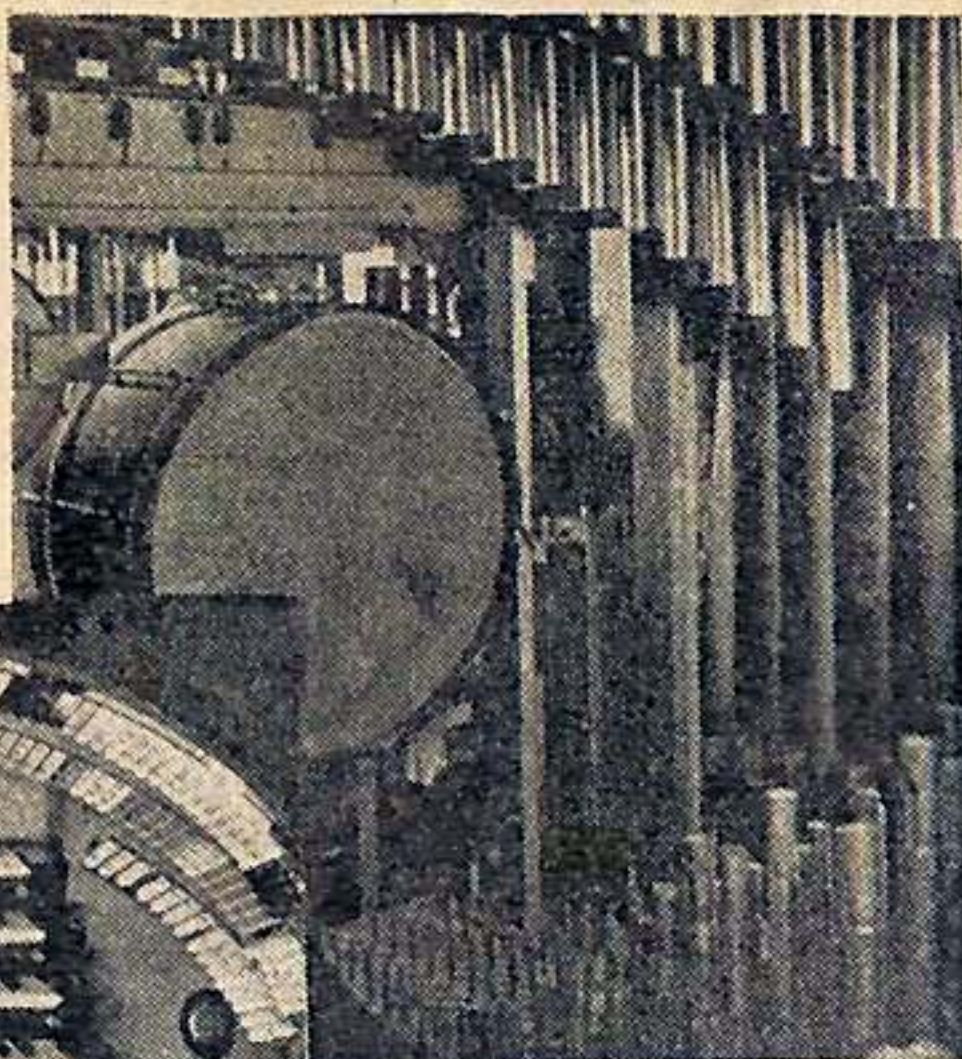
Er is een verborgen dwingende wet, die ieder muzikaal mens bij intuïtie toepast, wanneer hij zijn gevoelens uit in klanken. Uit de oneindige veelheid van tonen kiest hij steeds weer enkele speciale eruit. Deze speciale tonen vormen nu de toonladder, dus de reeks tonen, die de grondslag vormt voor elk muzikaal bouwsel.

Muziek is wiskunde

Muzikale tonen worden verkregen door de lucht in een **regelmatige** trilling te brengen. In de piano bewerken dit de trillende snaren, bij een trompet het trillen der lippen, waarvan de frequentie wordt beheerst door de veranderlijke lengte der luchtkolom.

De voor elkeen duidelijke harmonie die er bestaat tussen twee tonen, die een octaaf heten te verschillen (dus een lage en een hoge „do” bijvoorbeeld) vindt zijn verklaring in het feit, dat de trillingen van de hoge toon juist twee maal zo snel elkaar opvolgen als die van lage. Het constateren van die welluidendheid tussen octaven berust dus op een onbewust vergelijken van de trillingsaantallen der beide tonen.

Er zijn verschillende combinaties van tonen, die een dergelijke aangename gewaarwording schenken en

steeds weer blijkt, dat er die wiskundige achtergrond is en dat de eenvoudige verhouding, die er tussen de trillingsgetallen van zulk een tooncombinatie bestaat, in wezen de oorzaak is voor de aangename gewaarwording, die het beleven van muziek, van gelijktijdig of na elkaar klinkende harmoniserende tonen dus, te weeg brengt.

Tussen valse tonen bestaat deze eenvoudige verhouding niet.

Is de meest eenvoudige verhouding, die denkbaar is, die van 1: 2, die dus, welke bestaat tussen octaven, volgens Bartjens volgen dan die van 1:3 en 2:3, beide de verhoudingen voor de zeer welluidende intervallen do — sol (C — G) met dit verschil, dat de eerste verhouding zich uitstrekt over anderhalve octaaf.

Dit alles klinkt misschien een beetje te technisch en het is daarom wel het beste om voor een juist begrip eens een kijkje te nemen bij een kerkorgel of, ze ge wilt, bioscooporgel. Welnu, daar staat ge dan voor die grote verzameling van orgelpijpen. Zij zijn in alle lengtes vertegenwoordigd. Lange pijpen hebben lage tonen, korte pijpen hoge tonen.

We drukken op een C (dus „do”) — toets en we bekijken de lengte van de overeenkomstige orgelpijp. Onthouden! Nu drukken we op een C, die juist een octaaf hoger, is. Héé, die pijp is precies tweemaal zo kort. Hier hebben we dus zichtbaar de verhouding van 2:1 (omgekeerd, want de pijplengte komt overeen met de golf-lengte der toon, een grootheid, die omgekeerd evenredig is met het tril-

lingsgetal). We drukken nu weer op de eerste C-toets en vergelijken de lengte van de corresponderende pijp met die, behorende bij de eerstvolgende G. Het blijkt dat de laatste pijp 2/3 bedraagt van de der eerste. De verhouding blijkt dus 1: 2/3 ofwel 3:2, weer die omgekeerde verhouding, om de bekende reden.

Zouden wij bovengenoemde proeven verrichten met een of ander snaarinstrument, viool, gitaar, of mandoline bijvoorbeeld, dan óók zouden we in de verhoudingen der veranderde snaarlengten na het zondanig plaatsen der vingers, dat diezelfde harmoniserende tonen optraden, dezelfde verhoudingen weer terugvinden. Evenzeer is dit het geval, wanneer we de lengte der luchtkolommen zouden vergelijken bij saxofon, klarinet of fluit. De lengte wordt daar immers gewijzigd doordat het openen van een gaatje de pijplengte verkort. Het laatste gedeelte der luchtkolom wordt daarmee namelijk uitgeschakeld en doet niet mee bij de toonvorming.

Het wonder

De eenvoudige jongen in de kampong, die een fluitje snijdt uit bamboe, heeft geen kennis van de wiskundige ondergrond. Het heeft geleerd, dat hij het bamboeriet in twaalf gelijke delen verdelen moet door meskrasjes. Met een gloeiende spijker prikt hij de gaatjes op de vereiste plaatsen. Zijn vader deed het ook zo. Verhoudingen van toonfrequenties interesseren hem al evenmin als de doorsnee muzikant. Hij fluit zijn liedje, herstelt eventuele onzuiverheden in de toonhoogte door enkele gaatjes wat ruimer te maken. Hij stemt zijn instrument dus op het gehoor en past daarmee onbewust de wetenschap toe, die de natuurkundige in koude cijfers heeft weten uit te drukken. En dit is het wonder. De mens weet méér dan hij zelf beseft. Luister maar naar de dansende tonen uit het eenvoudige riet. Binnen in je trilt iets mee, van vreugde als de intervallen vrolijk zijn, van een vreemde weemoed als de tonen klagen. Wiskunde mijnheer! Neen vergeten we dat liever! **MUZIEK.**

1. Wat is „in plenaire zitting bijeen zijn”?
2. Wie is Nehru?
3. Hoe heet onze commandant der zeemacht in het Oosten?
4. Hoe heet onze minister president?
5. Wie is Jessup?

(Lees de antwoorden op pag. 8).

Radio-Medan brengt:

41,6 meter. Vanaf 6 Februari

t/m 12 Februari.

Zondag 6 Febr. 07.00 nieuwsbulletin; 07.10 Zondagmorgen zonder zorgen; 08.15 Polka kwartiertje; 08.30 Zondagmorgen concert; 09.30 kerkdienst; 10.30 sluiting; 12.00 nieuwsbulletin; 12.15 lunchmuziek; 13.00 amusementsmuziek; 14.00 sluiting; 19.30 zang en muziek; 20.00 causerie, pastoor Hamers; 20.15 Paul Robeson; 20.30 „Mag ik deze dans van u?”; 21.00 nieuws uit Batavia; 21.10 sportpraatje en sportnieuws van kapt. de Lange; 21.20 klassiek zondagavond concert: Brahms, Mahler, R. Schuman; 22.30 sluiting.

Maandag 7 Febr. 19.30 „rhapsodiën” 20.00 causerie „wist u dat?”; 20.15 swingssessie; 20.45; zangplaatjes; 21.00 nieuws uit Batavia; 21.10 gramm. muziek; 21.15 dansorkest „the blue highways”; 21.45 broeders en zusters zingen en spelen; 22.00 „als de avond valt”; amusementsmuziek; 22.30 sluiting.

Dinsdag 8 Febr. 19.30 „tzigane” zigeunermuziek; 20.00 causerie; 20.15 het Miller sextet; 20.45 instrumentalia; 21.00 nieuws uit Batavia; 21.10 gramm. muziek; 21.15 varia; 22.00 „allegro”, ernstige muziek; 22.30 sluiting.

Woensdag 9 Febr. 10.30 ziekenhalvuurtje; 20.00 „Sumatra serenade”, verzorgd door Chuck MacKenzie; 21.00 nieuws uit Batavia; 21.10 gramm. muziek; 21.15 uit de muzikale grabbelton; 21.20 banjo en zang; 22.00 het orkest van Marek Weber; 22.30 sluiting.

Donderdag 10 Febr. 19.30 verzoekplaten, „vraag en aanbod”; 20.00 causerie legercontacten; 20.15 hersengymnastiek; 20.45 ontspanning na inspanning; 21.00 nieuws uit Batavia; 21.15 uit onze studio: de „barisan band”; 22.00 van de hak op de tak; 22.30 Hollandse liedjes; 22.45 marsmuziek; 23.00 groeten uitzending naar Nederland;

23.30 sluiting.

Vrijdag 11 Febr. 19.00 kindervuurtje. 19.30 Kilima Hawaiians en de Maui Islanders; 20.00 buitenlands weekoverzicht; 20.15 Bel Canto, (een gevarieerd opera programma; 21.00 nieuws uit Batavia; 21.10 gramm. muz. 21.15 strijkje Mariëff; 22.00 voor het slapen gaan. 22.30 sluiting.

Zaterdag 12 Febr. 19.30 amusements programma; 20.00 ons kort verhaal; 20.15 de beentjes van de vloer; 20.45 filmland; 21.00 nieuws uit Batavia; 21.10 nonstop rythme; 21.30 variatie; 22.00 weekend serenade; 22.30 sluiting.

VOETBAL

DE Medanse districts voetbalcompetitie, die a.s. Zaterdag 29 Januari wordt hervat is verdeeld in de 1e klasse, de 2e klasse A en B de res. 1e en 2e klasse. Voorzover de opgaven zijn binnengekomen, zijn in de 1e klasse tot nu toe ingedeeld: Medan Poetra, Sahata, Chung Hua, M.L., 3-15 R.I. de Deli Mij en de L.T.D. Daar we van Victoria nog geen berichten binnen hebben, houden we de opstelling van deze vereniging nog in petto. In de 2e klasse A zijn voorlopig ingedeeld: Behos, Unie, V.M.Ma., Madjoe, Terco, Sub. Cie. In de 2e klasse B: M.P., H.V.A., L.T.D. 2, M.L. 2, T.V.A., Haco, V.T.D. In de res. 1e klasse: Sahata 2, Medan Poetra 2, Shung Hua 2, 3-15 R.I. 2, Deli Mij 2, L.T.D. 3, M.L. 3, Unie 3, Behos 2, In de res. 2e klasse: H.V.A. 2, L.T.D. 4, M.L. 4, Deli Mij 3, Chung Hua 3, Terco 2, V.M.Ma., M.L. 5. Al deze verenigingen spelen in hun respectievelijke klassen een halve competitie, zodat in April aan een definitieve indeling kan worden begonnen. Dit is gedaan, deels om in de komende twee maanden de kat uit de boom te kijken en deels om de voetballiefhebbers toch in de gelegenheid te stellen een balletje in competitieverband te kunnen trappen en daarbij hun krachten te meten. Naast het verlies van enkele verenigingen in deze districtscompetitie zijn enkele andere bij de O.S.V.B. aangesloten, o.a. H.V.A., Deli Mij, en officieus D.S.M. en plaatselijke Genie. De meeste militaire verenigingen hebben de voorkeur gegeven, hoewel verzwakt, aan het deelnemen onder eigen naam en vlag, zodat de opstelling van een gecombineerd militair team op losse schroeven is komen te staan. Tot op heden hebben zich een zestal leden opgegeven. Een andere moeilijkheid vormt het scheidsrechter probleem. Van de tot nu toe beschikbare „umpires“, hebben ongeveer de helft door uitstelligheid moeten bedanken.

De scheidsrechter commissie is reeds actief bezig om te trachten deze moeilijkheid op korte termijn op te lossen. Van deze plaats wil ik de leden, die een of twee keer per week krachten ter beschikking stellen, opwekken, om zich op te geven. Dit is in het belang van jullie eigen medespelers en voetbalgenoten en beslist nodig om het vlotte verloop van deze competitie te kunnen waarborgen.

Boekjes, waarin de spelregels staan genoteerd, zijn bij mij verkrijgbaar. Kijk deze eens rustig, maar gedegen door en je bent al half klaar. Zet je ogen en oren op het sportveld, want het is open en wees leider (met een

korte ei). Van de nieuw aangesloten verenigingen verwacht ik eveneens opgave van scheidsrechters.

De oproep aan alle onderdelen om zich op te geven voor de badminton- en volleybal competitie wordt hierbij herhaald. De teams, die de vorige maal hebben gemeld, zijn groten-deels naar elders verhuisd, zodat er nieuwe opgave wordt ingewacht.

TENNIS

Voorts is gebleken, dat sommigen van de tennisbaan geen gebruik maken, terwijl deze wel door hen is afgeschreven. Een verzoek via weg aan hen om bij eventuele verhindering hiervan tijdig kennis te geven, want er zijn genoeg gegadigden, die hun speeltijd willen overnemen.

HOCKEY

De hockey competitie is op 16 Januari ingegaan met wedstrijd M.H. C.I. - Indian. Er hebben zich in totaal acht clubs aangemeld, waarvan één uit Siantar, hoofdzakelijk uit planters bestaande: voorts 2 militaire, 2 M.H.C., 2 Indian en het Andalas team. In tegenstelling met voetbal, wordt hier een hele competitie gespeeld, voorlopig uitsluitend op het Kebon-Boengah terrein en wel iedere Zondag. Het ligt in de bedoeling de Zaterdagmiddag uitsluitend voor bijzondere wedstrijden te reserveren.

ZWEMMEN

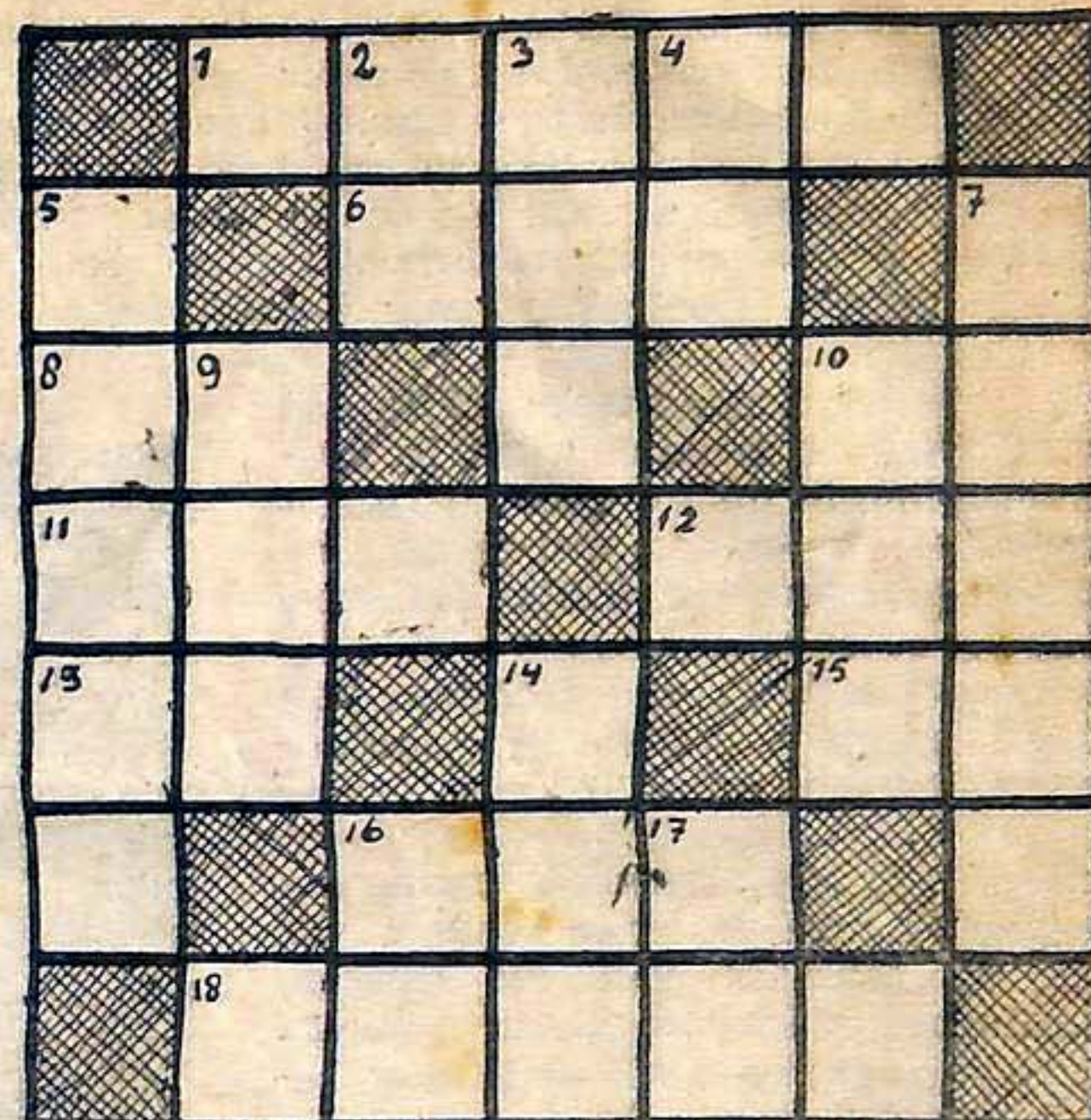
De verplichte zweminstructie wordt eendaags weer met ernst hervat. Reeds velen hebben de zwemtest met goed gevolg afgelegd en van de sinds November begonnen instructiegroepen zijn een groot aantal de zwemkunst reeds aardig machtig, zodat ze alleen het uithoudingsvermogen voor twee minuten watertrappen moeten trachten te veroveren.

De sportofficier.

Kruiswoordraadseltje

Termijn: 22 Febr.

Prijs: 1 ex. „Commando's vallen aan“

Horizontaal: 1. beker, 2. vlaktemaat, 8 pers. vnw., 10 deel v.d. bijbel, 11 kleine kamer, 12 stoot, 13 hoofdinspecteur, 15 deel v.d. mast, 16 koud.

Verticaal: 2. naam van een mnl. dier, waarvan de laatste letter is weggelaten, 3 vreemde munt, 4 rivier in Friesland, 5 niet waar, 7 recht, 9 grote steen, 10 deel v. h. hoofd, 14 gezichtseinder, 16 vogel, 17 mnl. lidw. (Fr.)

Inzender: sold. v. Aalst.

(Vervolg van pag. 4)

„KIKK, DAT IS EEN JEEP“

en de eerste zout-uitdijning werd derhalve door de bevolking met grote vreugde begroet. Voorts had dit gebied vroeger een rijst-overschot, maar hoewel de sawahs vrijwel alle nog intact zijn en bebouwd worden, is de kwaliteit van de bibi en de wijze van bewerking van de sawahs dermate verslechterd, dat het voormalige overschot verdwenen is.

Van Nederlandse zijde zijn maatregelen getroffen om de vroegere welvaart van deze streek zo snel mogelijk te herstellen. Voorts wordt een strenge prijs-bewaking uitgeoefend, aangezien er altijd nog weer mensen gevonden worden, die van de huidige verwarde monetaire situatie — de bevolking is nog gewend aan republikeins geld — misbruik pogen te maken, door goederen op te kopen tegen waardeloze geldmiddelen.

Opmerkelijk was, dat terwijl de bevolking a a n v a n k e l i j k slechts schoorvoetend terugkeerde, zij — zo-

dra het motor-materiaal over de herstelde brug Sidikalang was binnengekomen, — in grote getale arriveerde. Ook de politie heeft zich voor een groot gedeelte, compleet met wapens, teruggemeld.

Aan het drukke passarbezoek — wel de beste barometer in deze landen — is af te leiden dat de bevolking in toenemende mate vertrouwen stelt in de aanwezigheid van Nederlandse troepen. Overigens is telkens opnieuw gebleken dat de correcte houding van de militairen er zeer veel toe bijdraagt, dat in door hen bezette gebieden, de normale toestanden snel wederkeren.

VRAAG & AANBOD

In het verzoekplatenprogramma van 27 Januari a.s. over Radio Medan worden plaatjes gedraaid voor:

Korp. Ton Veeger, No. 27.08.31.196. 35 Cie A.A.T. te Siantar op verzoek van zijn meisje, Bep Besselink uit Amsterdam.

Dpl. sld. 1 klas Niek Groenheide No. 27.10.15.131. van 1-5-10 reg. inf. op verzoek van zijn ouders, broers en zuster. Fam. Groenheide uit 's Gravensande.

Sold. Willy Elberse, No. 2501.26.149. 1-4-2 reg. inf. op verzoek van zijn vriendin Greet Tax, St. Jacobsstraat 58 te Nijmegen.

Sold 1e klas J. C. Willems. No. 26.11.22.62. terr. verbinding afd. op verzoek van Mej. Mies Wisjink. Arielweg B. 104 A. te Zenderen.

Vaandrig Herman Horjus. terr. genie, Veldpost Medan, op verzoek van zijn echtgenote Mevrouw Horjus-v.d. Bijlaard uit Amsterdam.

Soldaat H. J. Bakker, No. 26.03.21.020, 9de afdeling artillerie op verzoek van Mej. M. Olij. Turnerstraat 4 I., Amsterdam Z.

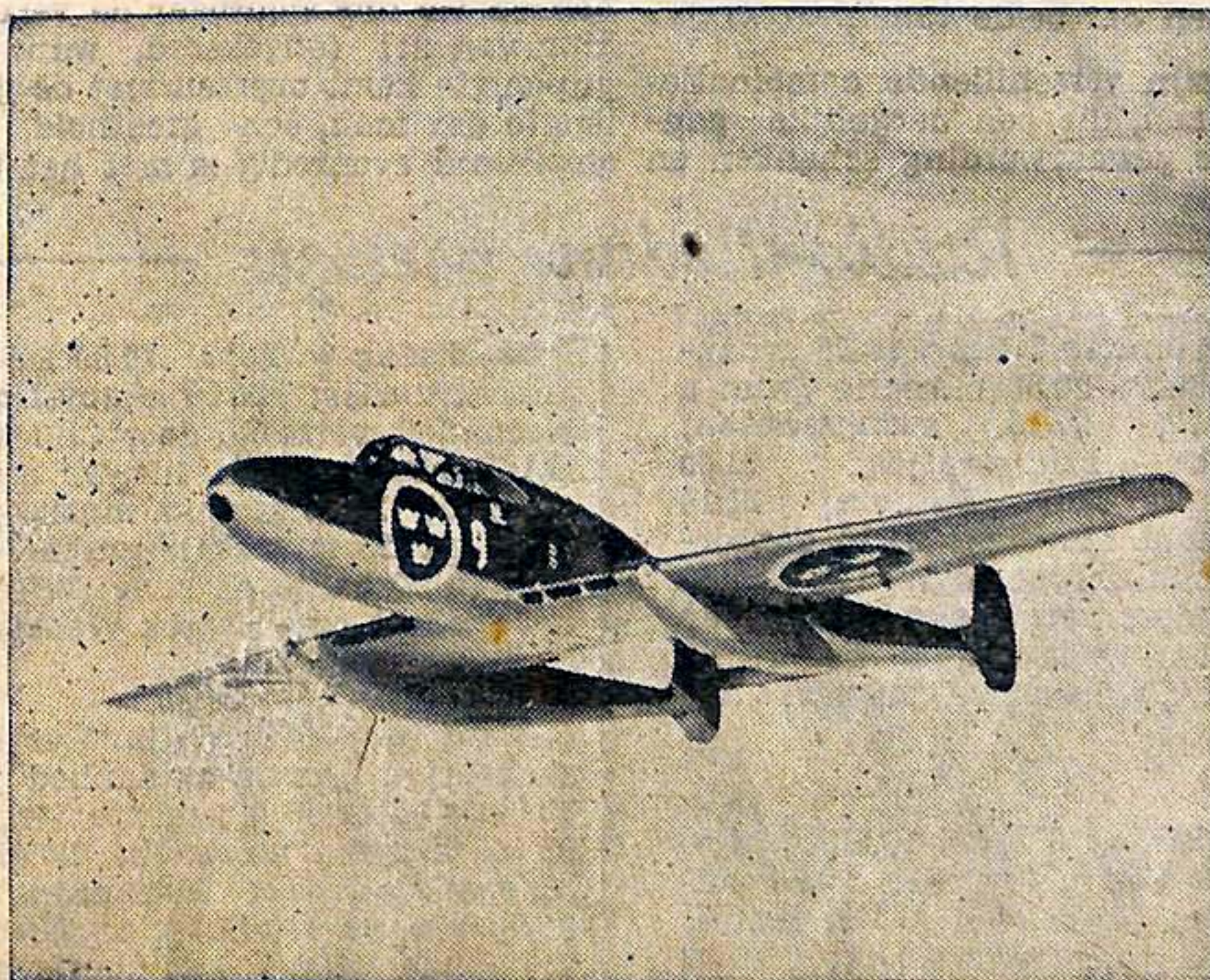
Voor Dick van Altena en Abby Boeren 'n plaatje van George Formby.

Aangezien het aantal verzoeken uit Nederland door de slechte postverbinding uitteraard gering is, kunnen verzoeken uit de naaste omgeving nu vlotter worden afgehandeld.

Vraag dus vrij-uit.

Radio Medan stoot het de draad uit.

SNELHEID.....

Ongetwijfeld zal in de toekomst de luchtmacht in elk land bestaan uit straaltvliegtuigen. Hier is een der nieuwste modellen te zien, dat afkomstig is van het Zweedse SAAB-concern. Dit type bereikt een snelheid van 850 km. per uur.

EVEN

PIEKEREN

Antwoorden van pag. 7

1. plenair = voltallig.
2. Pandit Nehru is de premier (= eerste minister) van India.
3. Admiraal Pinke.
4. Minister-president Dr. Willem Drees.
5. De Amerikaanse gedelegeerde in de Veiligheidsraad.